

Handbok om stöd för lärande och skolgång

Lovisa stad

07.01.2026

Innehåll

1 Inledning	5
2 Stöd för lärande och skolgång (LP 7)	6
2.1 Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång (LP 7.1)	7
2.1.1 Lovisa stad: Anordnandet av stöd för lärande och skolgång	9
2.1.2 Lovisa stad: Gruppspecifikt stöd GES-grupperna och elevspecifikt stöd ES-grupperna	10
2.1.3 Lovisa stad: Årsklocka för stödet för lärande	13
2.1.4 Lovisa stad: Kartläggning av lärandet på olika årskurser	17
2.1.5 Lovisa stad: Ansvar för anordnandet av stöd för lärande och skolgång	18
2.1.6 Lovisa stad: Samarbete i anslutning till stöd för lärande	18
2.2 Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav (LP 6.2)	20
3 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande (LP 7.2)	22
3.1 Lovisa stad: Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande	23
4 Gruppspecifika stödformer – mål och anordnande (LP 7.3)	25
4.1 Lovisa stad: Gruppspecifika stödformer samt målen för och anordnandet av dessa	25
4.2 Allmän stödundervisning som ges av en lärare (LP 7.3.1)	26
4.2.1 Lovisa stad: Allmän stödundervisning som ges av en lärare	27
4.3 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare (LP 7.3.2)	28
4.3.1 Lovisa stad: Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare	29
4.4 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning (LP 7.3.3)	30
4.4.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning	31
5 Elevspecifika stödåtgärder (LP 7.4)	34
5.1 Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd (LP 7.4.1)	35
5.1.1 Lovisa stad: Elevspecifika stödåtgärder och bedömning av behovet av stöd	36

5.2 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd (LP 7.4.2).....	37
5.2.1 Lovisa stad: Plan för genomförande av elevspecifikt stöd	38
5.3 Beslut om stöd (LP 7.4.3)	39
5.3.1 Lovisa stad: Beslut om stöd	40
5.4 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning (LP 7.4.3.1)	41
5.4.1 Lovisa stad: Undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning	42
5.5 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i smågrupp (LP 7.4.3.2).....	42
5.5.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i smågrupp	43
5.6 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass (LP 7.4.3.3)	44
5.6.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass	44
5.7 Tolkningstjänster (LP 7.4.3.4).....	46
5.8 Elevspecifika biträdestjänster (LP 7.4.3.5)	47
5.9 Hjälpmedel (LP 7.4.3.6)	47
5.9.1 Lovisa stad: Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel.....	48
6 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen (LP 7.5)	49
6.1 Avgränsning av lärokursen i ett läroämne (LP 7.5.1)	49
6.1.1 Lovisa stad: Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen.....	51
6.2 Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl (LP 7.5.2)	52
6.2.1 Lovisa stad: Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl.....	53
6.3 Avvikande ikraftträdande samt övergångstid (LP 7.6).....	54
6.4 Undervisning för en elev som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst (LP 7.7)	56

6.4.1 Lovisa stad: Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst	57
7 Kontinuerligt stöd i övergångsskeden, samarbete och smidig överföring av information (LP 7.8)	58
7.1 Lovisa stad: Stödets kontinuitet i övergångsskeden, samarbete och smidig informationsöverföring	59
8 Tillvägagångssätt inom stöd för lärande och skolgång i Lovisa	62
8.1 Ordande av specialundervisning inom förskoleundervisning i Lovisa	62
8.2 Inledande av den grundläggande utbildningen senare (FLP 5.5.5)	62
8.2.1 Lovisa stad: Inledande av den grundläggande utbildningen senare	63
8.3 Överföring av uppgifter om eleven	64
8.3.1 Överföring av uppgifter mellan undervisningsanordnare.....	64
8.3.2 Överföring av elevvårdens uppgifter	64
9 Elevvårdens del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Lovisa	65
9.1 Stöd för lärande och elevvård i Lovisa	65
9.2 Individuell elev- och studerandevård	66
9.2.1 Individuell elev- och studerandevård i Lovisa.....	67
9.3 Konsultation och diskussioner mellan yrkesutbildade personer	68
BILAGOR	69

1 Inledning

Denna *Handbok om stöd för lärande och skolgång* har uppgjorts för att samla ihop de centrala lagar, bestämmelser, läroplansgrunder och verksamhetsanvisningar som tillämpas på stöd för lärande och skolgång samt elevhälsa i Lovisa stads grundläggande utbildning. Syftet med handboken är att stöda personalen i planeringen, genomförandet och utvärderingen av undervisningen och elevhälsan. Riktlinjerna som framförs i handboken iakttas i alla skolor i Lovisa stad.

Handbokens struktur och rubricering följer kapitel 7 Stöd för lärande och skolgång i *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen* (2014). Bestämmelserna som gäller elevvård är framställda i kapitel 8 i grunderna för läroplanen och i denna handbok behandlas elevvården i kapitel 9.

De svarta och **lila** texterna i handboken innehåller bestämmelser, lagtexter och anvisningar från Utbildningsstyrelsen. Punkterna angivna i **mörkgrönt** i sin tur beskriver Lovisa stads gemensamma verksamhetsanvisningar och lokala tillvägagångssätt.

I uppgörandet av denna handbok har vi som referens använt bl.a. Handboken om stöd för lärande och skolgång uppgjord 27.5.2025 av Sibbo kommuns utbildningssektor.

2 Stöd för lärande och skolgång (LP 7)

Den grundläggande utbildningens uppgift är att ge alla elever likvärdiga möjligheter till framgång och utveckling i sitt lärande¹. Systematiskt genomförda undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande² ger en hållbar grund för både lärandet och för att anordna stöd för lärande och skolgång. Digital och fysisk tillgänglighet ska beaktas i all verksamhet i skolan. Eleven ska ges möjligheter att uppleva att hen lyckas i sitt lärande och som gruppmedlem och hen ska stödjas i att skapa en positiv uppfattning om sig själv, sitt lärande och sitt agerande som medlem i gemenskapen. Skolans uppgift är att säkerställa ett tillräckligt och ändamålsenligt samarbete med elevens vårdnadshavare. Också vårdnadshavaren har en aktiv roll i att stödja elevens lärande och skolgång. I texten avses med vårdnadshavare framöver även annan laglig företrädare för eleven.

Anordnande av undervisning och skolgång grundar sig på systematiskt genomförande av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande³. Syftet med dessa är att säkerställa möjligheten för alla elever att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs. De gruppsspecifika stödformerna som ska erbjudas alla elever är allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket samt undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning⁴. Om de gruppsspecifika stödformerna inte är tillräckliga för eleven ska elevspecifika stödåtgärder erbjudas⁵. Elevspecifika stödåtgärder är undervisning som ges av en speciallärare delvis i en smågrupp och i samband med annan undervisning, undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp, undervisning som ges av en specialklasslärare i specialklass och tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel som ges eleven med stöd av 31 § 1 mom⁶. Behovet av elevspecifika stödåtgärder ska bedömas⁷ och planeras⁸ och beslut i enlighet med lagen om grundläggande utbildning ska fattas så snart som möjligt om de gruppsspecifika stödformerna inte är ett tillräckligt stöd för eleven. Om de stödformer och stödåtgärder som erbjuds eleven inte är tillräckliga för att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs, är det möjligt som en lösning i sista hand att avvika från målen i läroämnet eller läroämnena i den grundläggande utbildningen.

¹ Lag om grundläggande utbildning (628/1998) 2 §

² Lag om grundläggande utbildning 20 b §

³ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

⁴ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 c §

⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 c §

⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 d §

⁸ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

Utgångspunkten för att anordna lärande och skolgång är såväl den enskilda elevens som hela undervisningsgruppens styrkor och vad eleverna behöver utveckla och lära sig. Man ska se till att eleven upplever att hans behov av stöd i lärande och skolgång identifieras och beaktas och att han får det stöd han behöver. Stödet för lärande och skolgång ska anordnas enligt principer om inkludering. För anordnandet av stöd är det avgörande att behovet av stöd identifieras i tidigt skede. Stöd för lärande ska i första hand anordnas i elevens egen undervisningsgrupp. Stödet ska vara flexibelt och systematiskt och om det behövs ska det ändras när elevens behov av stöd förändras.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder förutsätter systematisk ledning och systematiskt ledarskap. Utbildningsanordnaren och rektorn ansvarar för att stödåtgärder, resurser för åtgärderna, strukturella lösningar, ansvarsfördelning och arrangemang på ett ändamålsenligt sätt har införts i den lokala läroplanen och i en läsårsplan som baserar sig på den lokala läroplanen och att stödåtgärderna genomförs på ett systematiskt sätt. Effekten av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder ska utvärderas regelbundet. Alla anställda har ansvar för att leda det egna arbetet enligt gemensamt överenskomna principer och mål.

2.1 Elevens rätt till stöd för lärande och skolgång (LP 7.1)

En elev som har svårigheter att delta i undervisningen eller att klara av sina studier har rätt att få stöd för lärandet och skolgången.⁹ De undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande som utbildningsanordnaren säkerställt utgör en grund för att på ett ändamålsenligt sätt genomföra stödet som en del av verksamheten inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen.¹⁰ I första hand ska gruppsspecifika stödformer erbjudas, såsom allmän stödundervisning, stödundervisning i undervisningsspråket samt undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning.¹¹ Eleven ska ges stöd enligt inkluderande principer i första hand i sin egen undervisningsgrupp.

En elev har också rätt att få elevspecifika stödåtgärder, om regelbundet deltagande i de gruppsspecifika stödformerna som erbjudits inte är tillräckliga för att stödja hen i

⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 a §

¹⁰ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

¹¹ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

studierna, eller om eleven fortfarande har svårigheter att delta i undervisningen.¹²

Elevens lärande och skolgång kan stödjas med både gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder samtidigt. Genomförandet av stödet för eleven ska planeras och genomföras så att de gruppspecifika stödformernas och de elevspecifika stödåtgärdernas inverkan på skoldagens längd är förenlig med lagen om grundläggande utbildning och förordningen om grundläggande utbildning och inte orsakar onödig belastning för eleven.

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut utgående från en plan om det elevspecifika stöd som ska erbjudas eleven.¹³ Genomförandet av stödet följs upp och utvärderas, och om elevens behov av stöd förändras ska ett nytt förvaltningsbeslut fattas.

Genom gruppspecifika stödformer eller elevspecifika stödåtgärder avviker man inte från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen. Eleven har alltid rätt att få undervisning i enlighet med vad som föreskrivs om antalet årsveckotimmar i förordningen om grundläggande utbildning.¹⁴

Om det är nödvändigt att avvika från lärokursen och innehållet i ett visst läroämne på grund av elevens svaga prestationer, är det möjligt endast om eleven redan utöver andra former som en elevspecifik stödåtgärd fått specialundervisning i ifrågavarande läroämne av en speciallärare eller en specialklasslärare i en smågrupp eller specialklass.¹⁵

En avgränsning av lärokursen för eleven kommer i fråga först då eleven trots stödåtgärder inte uppnår vitsordet hjälpliga kunskaper (5). En tillförlitlig bedömning av behovet av att avgränsa lärokursen görs på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar. I bedömningen ska dokumentation ingå över hur behovet av att avgränsa lärokursens mål och innehåll har konstaterats. Som stöd för bedömningen kan man använda utlåtanden av olika sakkunniga. Ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas och motiveras.¹⁶ I motiveringen ska anges vilka eventuella andra uppgifter och utredningar som ligger till grund för beslutet och de författningar som tillämpats ska anges.

Utöver lagen om grundläggande utbildning syftar också lagen om elev- och studerandevård till att främja elevernas lärande, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och till att förebygga att problem i anknytning till lärande och skolgång

¹² Lag om grundläggande utbildning 20 c §

¹³ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

¹⁴ Förordning om grundläggande utbildning 3 §

¹⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 h §

¹⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 f § och Förvaltningslag (434/2003) 45 §

uppkommer.¹⁷ Med elevhälsa avses att främja och upprätthålla elevernas goda studieframgång, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande och understödjande verksamheter inom skolgemenskapen. Elevhälsan, som i första hand ska genomföras som förebyggande och gemensam elevhälsa, är den centrala formen av stöd för skolgång och deltagande och syftar i första hand till att påverka verksamhetskulturen i hela skolgemenskapen. Den gemensamma elevhälsan är en gemensam uppgift för alla yrkesverksamma i skolgemenskapen. Därtill stöder elevhälsotjänsterna och den sektorsövergripande individuella elevhälsan elevernas individuella behov av stöd för lärande, välbefinnande och hälsa samt utvecklingen av sociala och psykiska färdigheter. Om en anställd vid en skola bedömer att en elev utöver stöd för lärande och skolgång enligt lagen om grundläggande utbildning behöver annat stöd, ska hen förfara enligt vad som föreskrivs i lagen om elev- och studerandevård om ansvaret att hänvisa eleven till elevhälsotjänsternas personal.¹⁸

Närmare bestämmelser om elevhälsan finns i kapitel 8.

2.1.1 Lovisa stad: Anordnandet av stöd för lärande och skolgång

I skolorna i Lovisa är utgångsläget för ordnande av stöd för lärande och skolgång planmässigt och pedagogiskt utformade undervisningsarrangemang som förstärker lärandets förutsättningar i varje skola och klass. I planeringen och genomförandet av stödet beaktas både undervisningsgruppens styrkor och till undervisningsgruppen relaterade individuella och generella behov.

Grunden för utvecklingen av skolornas verksamhetskultur i Lovisa är inkluderande grundläggande undervisning. Inkluderande undervisning har som mål att säkerställa varje enskild elevs möjligheter att agera, utveckla sig och lära sig som enskild individ och som en aktiv medlem i gemenskapen.

Lärarna som deltar i elevens undervisning bedömer elevens behov av stöd tillsammans. Stödet planeras och genomförs i samarbete med eleven och elevens vårdnadshavare.

I förskoleundervisning och grundläggande utbildning är målet för ordnandet av stöd för lärande och skolgång att behov av stöd identifieras tidigt och att problem relaterade till inläring och skolgång förebyggs. Grunden till planeringen av stödet är

¹⁷ Lag om elev- och studerandevård 2 §

¹⁸ Lag om elev- och studerandevård 16 §

varje enskild elevs och undervisningsgruppens styrkor samt individuella behov som påverkar lärande och utveckling.

Stöd för lärande och skolgång ordnas primärt i elevens egen skola och undervisningsgrupp i enlighet med de inkluderande principerna. Undervisning av specialklasslärare i specialklass ges på finska i Harjurinteen koulu (åk 1-9) och på svenska i Generalshagens skola (åk 1-6) och Lovisavikens skola (åk 7-9). Eleven har rätt att få tillräckligt och ändamålsenligt stöd omedelbart då behovet uppdagas. Arrangemangen för stödet ska vara flexibla, planmässiga och långsiktiga och de bildar en fast del av skolans principer för inklusion.

Bedömningen av behovet av stöd görs i samarbete mellan lärarna, eleven och vårdnadshavarna. Vid behov deltar också sakkunniga inom elevhälsan, så som skolpsykolog, skolkurator eller skolhälsovårdare i bedömningen och planeringen av elevens stöd. Planeringen, tillräckligheten och effekten av stödet utvärderas regelbundet minst en gång per läsår samt vid behov i sektorsövergripande samarbete.

BILD: Genomförande av stöd för lärande och skolgång i Lovisa

2.1.2 Lovisa stad: Gruppspecifikt stöd GES-grupperna och elevspecifikt stöd ES-grupperna

I alla skolor i Lovisa finns en **grupp för gruppspecifikt stöd (GES-grupp)** som leds av rektorn och som sammanträder regelbundet. GES-gruppen har som uppgift att

bedöma och planera arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet och behovet av gruppsspecifikt stöd.

Till GES-gruppen hör skolans rektor, speciallärare, klasslärare eller klassföreståndare och andra lärare som undervisar ifrågavarande grupp eller elev. Syftet med gruppens verksamhet är att stöda och delaktiggöra lärarna i genomförandet av arrangemang som förstärker förutsättningarna för lärandet och gruppsspecifika stödformer.

Var och en undervisningsgrupps läge behandlas på ett GES-gruppsmöte **minst en gång per läsår** under höstterminen. Så säkerställs det att arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet och gruppsspecifika stödformer förverkligas i alla undervisningsgrupper.

I ämnesundervisningen kan arrangemang som stöder undervisningens förutsättningar och genomförandet av gruppsspecifikt stöd behandlas ämnesgruppsvis under ledning av rektorn och specialläraren.

I GES-gruppens verksamhet är det centralt att säkerställa att resurserna som anvisats för stöd av lärande är fördelade ändamålsenligt och i enlighet med elevernas behov.

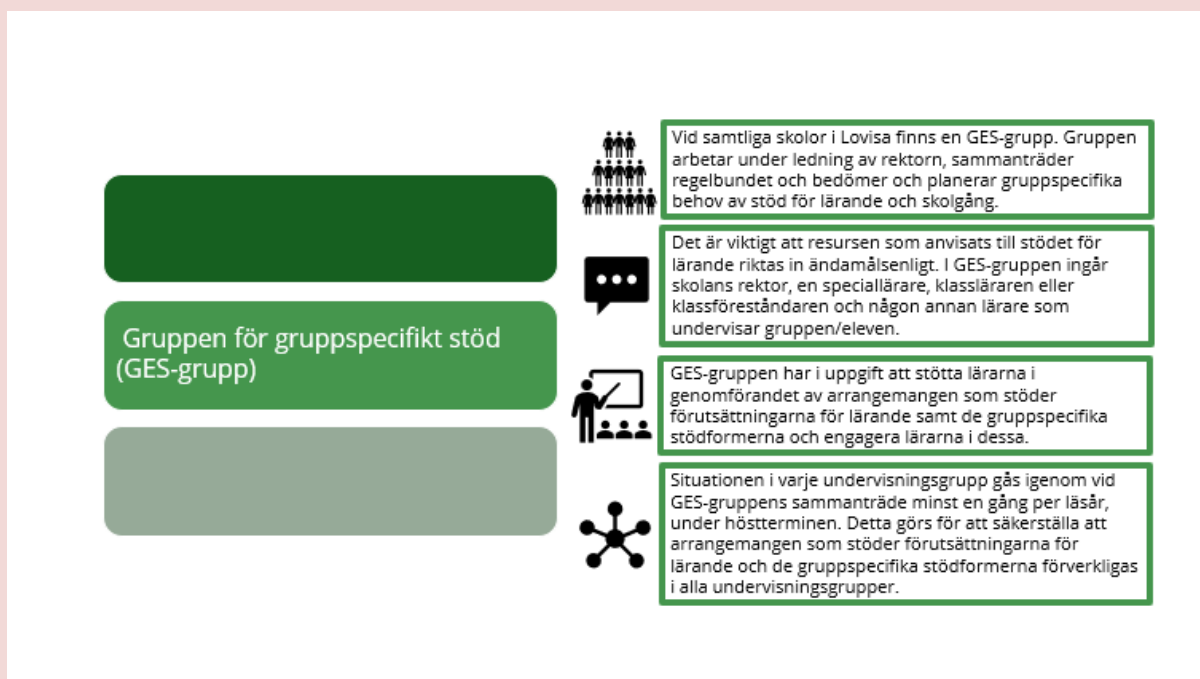

Bild: GES-gruppens sammansättning och uppgifter

Behovet av elevspecifikt stöd bedöms i **ES-gruppen (gruppen för elevspecifikt stöd)**. Till gruppen hör rektorn, specialläraren eller specialklassläraren samt läraren som ansvarar för undervisningen av ifrågavarande ämne. Bedömningen av det elevspecifika dokumenteras i den **pedagogiska planen i Wilma (plan för elevspecifikt stöd)**, som

utgör grunden för förvaltningsbeslutet. Eleven och vårdnadshavarna är med i planerandet av det elevspecifika stödet. Om det finns behov av att komplettera den pedagogiska utvärderingen med syner av sakkunniga inom elevvården kan skolhälsovårdare, skolpsykolog eller skolkurator eller andra experter kallas in.

Om ärendet inte är pedagogiskt, utan utgår från elevens hälsoskäl sammankallas elevhälsans **sektorsövergripande individuellt inriktade expertgrupp (SÖ-grupp)**, som förut. Elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke behövs alltid för sammankomsten och sammansättningen av den sektorsövergripande expertgruppen. SÖ-gruppens principer beskrivs mer detaljerat i kapitel 8 i *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen*. SÖ-gruppens sammankomst dokumenteras alltid som ett **Memo i Wilma**.

Eleven och elevens vårdnadshavare hörs alltid i anknytning till arrangemangen av elevens undervisning och övergången till elevspecifikt stöd. Målet är att i samarbete hitta en lösning som stöder elevens fördel. Om skolans och vårdnadshavarens syner skiljer sig, sammankallas SÖ-gruppen för att reda ut situationen och göra behövliga rekommendationer.

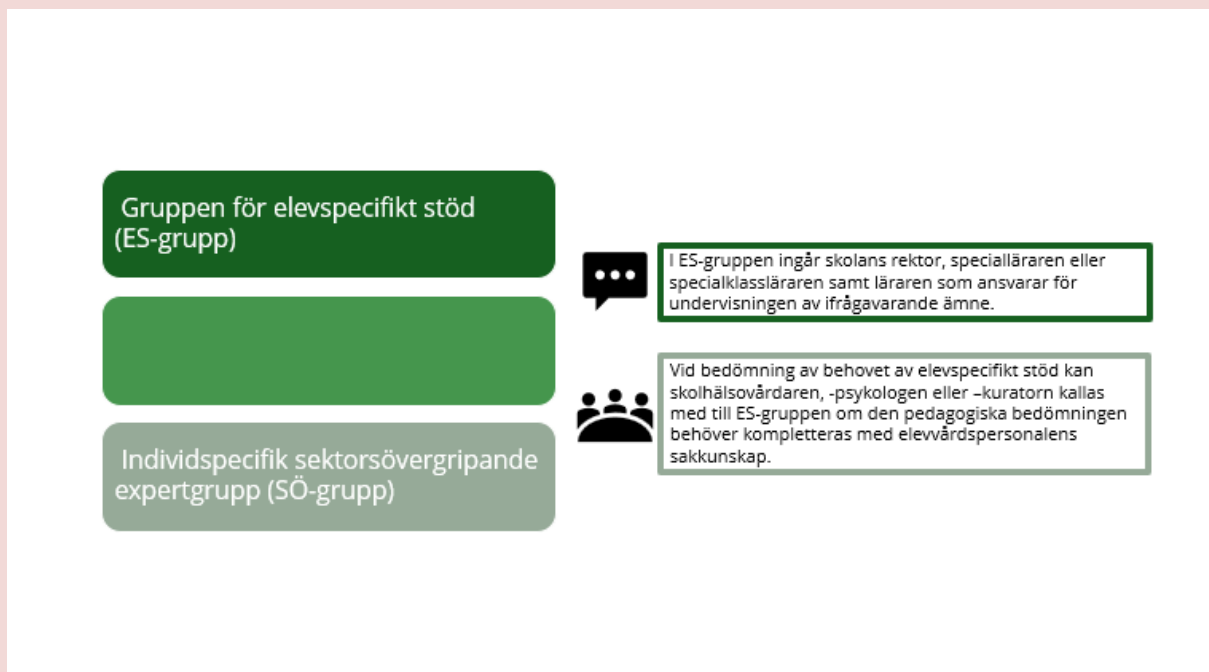

Bild: ES-gruppens sammansättning

Skolans personal och vårdnadshavarna informeras om GES- och ES-gruppernas arbetssätt i början av läsåret, så att gruppernas verksamhetsprinciper och ansvar är klara för alla. Skolans rektor har ansvaret för informationsgången.

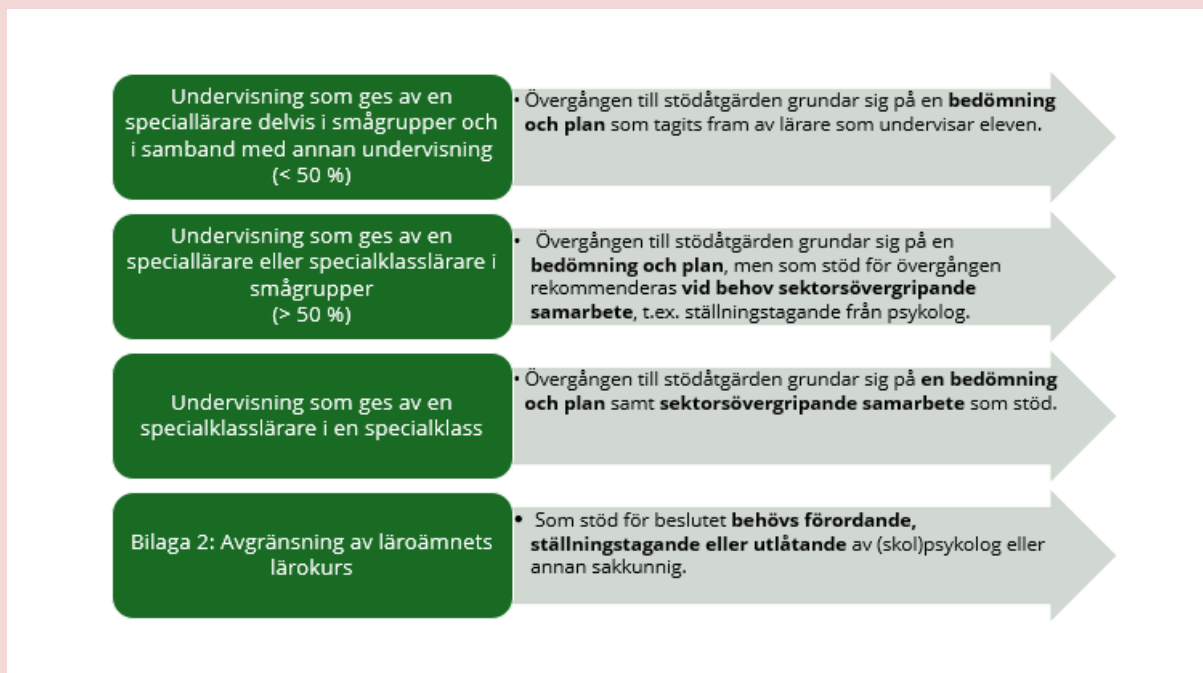

Bild: Processchema - Övergång till elevspecifikt stöd

Lagstiftningen skiljer mellan två typer av stöd. Eleven kan få både stöd för lärande och skolgång och den individuellt inriktade elevhälsans stöd. Om stöd för lärande och skolgång och elevhälsans stöd bestäms i olika lagar. Stöd för lärande och skolgång regleras i lagen om grundläggande utbildning. Det handlar om åtgärder som hjälper elever att klara undervisningen och skolvardagen. Individuellt inriktat stöd inom elevhälsan regleras däremot i lagen om elev- och studerandevård. Det gäller insatser som främjar elevens hälsa och välbefinnande, till exempel psykologiskt eller socialt stöd (se kapitel 8 i Grunderna för läroplanen, Elevvård och kapitel 9 i denna Handbok, Elevhälsans del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång). Elevhälsans stöd är frivilligt för eleven och ordnandet av det kräver samtycke av eleven eller elevens vårdnadshavare.

2.1.3 Lovisa stad: Årsklocka för stödet för lärande

I årsklockan för stödet för lärande beskrivs ansvarspersonerna och uppgifterna relaterade till stöd för lärandet och skolgången som gemensamt överenskommit om i Lovisa att ska förverkligas under läsåret.

Tidpunkt	Vad ska göras?	Ansvarspersoner
augusti	Kontrollera att skolan har tillräckliga uppgifter om de elever som behöver stöd (speciellt nya elever)	Rektorn, klassläraren, specialläraren, klassföreståndaren och

		lärarna tillsammans, vid behov elevhälsan
	Behovet av stöd kontrolleras i grupperna och klasslärarna och ämneslärarna informeras om elevernas behov av stöd.	Klasslärare, klassföreståndare, speciallärare
	Ändamålsenlig fördelning av skolans resurser	Rektor
	Bedömning, planering och dokumentation av stödåtgärderna	Speciallärare, klasslärare, specialklasslärare, klassföreståndare
	Schemaläggning av GES-gruppmöten för varje basundervisningsgrupp	Rektor och GES-grupper
september	Inlärningskartläggninga påbörjas i enlighet med överenskommen tidtabell	I enlighet med kartläggningskalendern (främst speciallärarna)
	Statistikdag 20.9	Rektor, skolsekreterare och planerare
oktober	Uppdatering av planerna för genomförandet av elevspecifikt stöd innan slutet av oktober	Speciallärare, specialklasslärare, klasslärare, klassföreståndare (OBS! ämnesspecifika mål, läraren som undervisar i ämnet)
november eller när perioden byts	Skolvis utvärdering av fördelningen och tillräckligheten av gruppsspecifikt stöd samt vid behov planering och omfördelning av resurserna	Rektor och speciallärare, ev. GES-gruppen
januari	Kartläggning av elever i behov av specialklassplats inkommande läsår -innan utgången av januari	Rektor och speciallärare
	Anmälningssdag till skolan	Rektorer, utbildningschef och planerare

	Rektorn skickar skolans gruppspecifika resursbehov för inkommande läsår till rektorn för stöd o lärande, som sammanställer resursbehovet för utbildningschefens beslut	Rektor
januari–februari	Bildningsnämndens möte/ beslutande om timresursen	Rektorer och utbildningschef
februari	Skolorna får timresursen och resursen för gruppspecifikt stöd av utbildningschefen	Rektor och utbildningschef
	Behovet av elevspecifikt stöd (förutom specialklassbehov)	Rektor och speciallärare
	Prövningsbaserad ansökan för årskurs 9 Sammanställning av bilagor som relaterar till den gemensamma elevantagningen och övergången till andra stadiet	Elevhandledare och speciallärare (uppdatering av pedagogiska dokument)
mars	Överföringsmöten för övergångsskeden: säkerställande av stödets kontinuitet – småbarnspedagogik → förskola – förskoleundervisning → årskurs 1 – årskurs 6 → årskurs 7	Småbarnspedagogiken: gruppspecifik informationsöverföring: – Specialläraren inom småbarnspedagogik ordnar vid behov barnspecifika träffar med förskollärarna – I träffarna deltar också barnets vårdnadshavare Blivande förstaklassister: – rektorn koordinerar gruppspecifika träffar för informations-

		överföring med förskolans personal och blivande ettors lärare – förskolans speciallärare ordnar vid behov barnspecifika träffar, i vilka också barnets vårdnadshavare deltar Elever som övergår till årskurs 7: – elevhandledaren sammankallar skolspecifika träffar för informationsöverföring med lågstadieskolorna – lågstadieskolans speciallärare, specialklasslärare eller klasslärare ordnar vid behov elevspecifika träffar, i vilka också elevens vårdnadshavare deltar
april–maj	Bedömning av planer som gäller genomförande av elevspecifikt stöd	Lärarna
	Plan för fördelning av gruppsspecifikt stöd för inkommande läsår	Rektorn och speciallärarna
	Planerna för elevspecifikt stöd för årskurs 9 skrivs ut och ges till eleven i samma kuvert/plastficka tillsammans med avgångsbetyget	Klassföreståndare och skolsekreterare
augusti–september	Informationsöverföring till andra stadiet:	Andra stadiets studiehandledare eller speciallärare ordnar vid behov en träff. På

	Studerandespecifik överföringsrådgivning till andra stadiet vid behov	grundläggande utbildningens sida är elevhandledaren och vid behov specialläraren kontaktperson Överföringsmöte mellan den grundläggande utbildningens speciallärare/ specialklasslärare och andra stadiets speciallärare
Kontinuerligt under hela läsåret:	Bedömning av det gruppsspecifika stödets tillräcklighet och fördelning mellan undervisningsgrupperna. Intern omfördelning av resurserna vid behov.	Rektor och GES-grupper

2.1.4 Lovisa stad: Kartläggning av lärandet på olika årskurser

I skolorna i Lovisa genomförs inlärningskartläggningar läsårsvis i enlighet med överenskommen tidtabell i alla skolor. Kartläggningarna görs både som gruppens gemensamma bedömningar och vid behov som individuella kartläggningar, som specialläraren kan utföra för eleverna.

Det elevspecifika behovet för att få speciallärarundervisning baserar sig i princip alltid på resultaten för inlärningskartläggningar. Kartläggningsresultat utnyttjas speciellt:

- vid bildandet av flexibla undervisningsgrupper
- i planering av stöd av speciallärare
- i övergångsskeden, för att bilda ändamålsenliga undervisningsgrupper till exempel bland elever som övergår från årskurs 6 till årskurs 7.

Då man bedömer och planerar en elevs behov av stöd kan man vid behov kalla med i samarbetet **skolpsykologen**. Behovet av skolpsykologens undersökning bedöms speciellt då elevens inlärningsssvårigheter är omfattande och när planmässigt, regelbundet och långvarigt stöd för lärandet (arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet, gruppsspecifikt stöd och eventuellt elevspecifikt stöd)

inte tillräckligt ha inverkat på elevens lärande och skolgång. Dessutom kan psykologundersökning behövas om man med speciallärarens kartläggningar inte får tillräckligt med information om faktorerna som inverkar på lärandet.

Kartläggningarnas resultat bildar en central informationskälla i planeringen av elevens stöd och allokeringen av stödformer på hela skolans nivå.

2.1.5 Lovisa stad: Ansvar för anordnandet av stöd för lärande och skolgång

Ordandet av undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet, gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder förutsätter planmässighet och regelbunden utvärdering av stödåtgärdernas resultatrikhet.

Varje skolas rektor ansvarar för att de behövliga undervisningsarrangemangen, de gruppsspecifika stödåtgärderna och de elevspecifika stödåtgärderna används i varje skola. Dessutom har rektorn i uppgift att säkerställa att personalen är medveten om sina egna ansvar och uppgifter i elevernas stödprocesser. Var och en ansvarar för genomförandet och ledandet av sitt eget arbete i enlighet med gemensamt överenskomna verksamhetsprinciper och mål.

Rektorn ansvarar för korrekt införande av stödåtgärder samt deras resursfördelning och strukturella lösningar i läroplanen och i läsårsplanerna och planmässigt genomförande av stödåtgärder i sin skola. Till hjälp i planeringen används en separat tabell.

Bedömning och plan för behov av elevspecifikt stöd görs i Wilma. Dokumentet behöver inte skrivas ut eller undertecknas. Undantaget är en elev på årskurs 9, vars senaste bedömning av elevspecifikt stöd och plan om genomförandet av stödet skrivs ut i slutet av läsåret och ges till eleven i samband med avgångsbetyget. Pedagogiska handlingar arkiveras i Primus, och deras lagringstid är upphörandet av läroplikten + 10 år.

2.1.6 Lovisa stad: Samarbete i anslutning till stöd för lärande

Tillvägagångssätt relaterade till samarbetet är i mer detalj beskriven i kapitel 5.2 i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Stödet för lärande och skolgång ordnas alltid i samarbete med eleven och elevens vårdnadshavare. En fungerande dialog och gemensam förståelse om elevens helhetssituation är en förutsättning för det bästa möjliga stödet av elevens skolgång.

Skolans uppgift är att ansvara för aktiv och aktuell kommunikation med vårdnadshavarna i alla frågor som gäller skolgången. Speciellt viktigt är samarbetet i elevens skolstigs övergångsskeden samt vid planering och genomförande av stöd för lärande och skolgång.

Lärarna och rektorn kan vid behov konsultera skolans elevhälsopersonal, så som skolkuratoren, skolpsykologen eller skolhälsovårdaren. Dessa sakkunniga kan i sin tur vara i kontakt med personalen på välfärdsområdets social- och hälsovård. Elevhälsopersonalen kan också konsulteras anonymt. Om konsultationen gäller en specifik namngiven elev ska man alltid skaffa vårdnadshavarens och elevens (beaktande ålder och utvecklingsnivå) samtycke.

Skolan bör vara medveten om vem som är elevens vårdnadshavare och vem som har rätt att fatta beslut som gäller eleven. I oklara situationer kontrolleras vårdnadshavarskapsuppgifterna från befolkningsregistret, och då är skolsekreteraren i kontakt med utbildningens verksamhetsområdes förvaltning.

Eleven kan placeras utanför hemmet som öppenvårdens placering (37 § i barnskyddslagen), brådskaande placering (38 §) eller som omhändertagen (40 §).

Om placeringen görs som öppenvårdens stödåtgärd hålls föräldrarna som vårdnadshavare och fattar beslut som gäller barnet. Praktiska skolgångsrelaterade frågor överenskomms mellan skolan och platsen för vård utom hemmet så att föräldrarna hålls à jour. Skolan ser tillsammans med platsen för vård utom hemmet och föräldrarna till att platsen för vård utanför hemmet får Wilmatillgång så att kommunikationen mellan skolan och platsen för vård utanför hemmet förverkligas på ändamålsenligt sätt. Skolan och platsen för vård utom hemmet kan inte överenskomma om frågor som gäller barnet utan barnets och vårdnadshavarens samtycke. Om barnet har placerats brådskaande eller omhändertagits fattar den ansvariga socialarbetaren besluten som gäller eleven. Föräldrarna och vårdnadshavarna kan dock inte förbises i ärenden som gäller ett omhändertaget barn om inte prioriteten av barnets fördel kräver det.

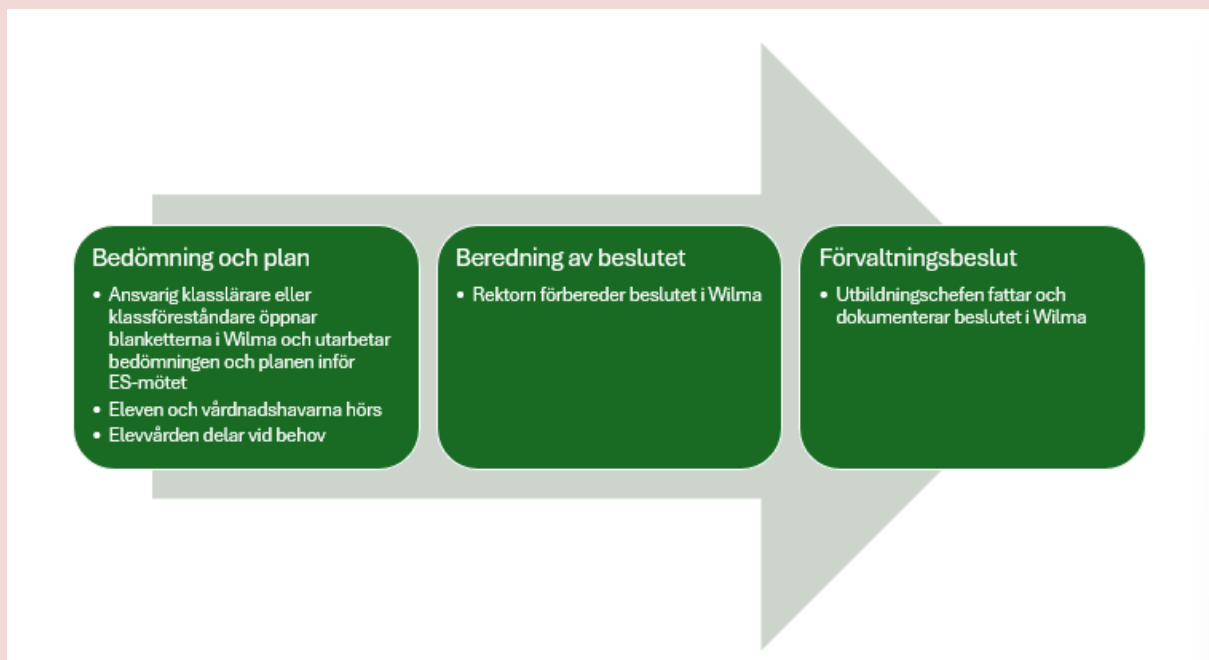

Bild: Processbeskrivning av bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd, plan och förvaltningsbeslut

2.2 Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav (LP 6.2)

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som fördelats årskursvis i den lokala läroplanen om inte lärokursen har avgränsats. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Nationella kunskapskrav har definierats för den läsårsbedömning som ska ges i slutet av årskurs 6 och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får elevspecifika stödåtgärder studerar ett läroämne enligt lärokursen för den grundläggande utbildningen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för lärokursen för den grundläggande utbildningen och utifrån de nationella kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt avgränsning av lärokursen i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de elevspecifika mål som

fastställs i planen för genomförande av elevspecifikt stöd. De nationella kunskapskraven ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå. Avgränsning av målen och innehållen i lärokursen i läroämnet görs först då eleven trots gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte förmår uppnå godkända resultat i lärokursen för den grundläggande utbildningen eller målen i den lokala läroplanen.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

3 Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande (LP 7.2)

Undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande gäller all verksamhet inom den grundläggande utbildningen.¹⁹ De utgör en central del av skolans verksamhetskultur, som ger förutsättningar för alla elevers delaktighet, lärande och skolgång. Digital och fysisk tillgänglighet ska beaktas i verksamheten och undervisningsarrangemangen i skolan. Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande utgör grunden för en god grundläggande utbildning, gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder. Utbildningsanordnaren ansvarar för att undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande tilldelas resurser, planeras, genomförs och att effekterna utvärderas som en del av skolans verksamhet.²⁰

Samarbete mellan lärarna och mellan lärarna och yrkes- och sektorsövergripande aktörer samt strukturella lösningar som möjliggör samarbete är viktiga i planeringen och genomförandet av undervisningsarrangemangen som stöder förutsättningarna för lärande. Tillräckligt med tid ska reserveras för gemensam planering och gemensamt genomförande.

Med undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande²¹ avses

- att ge undervisning som tar hänsyn till elevernas olika behov och förutsättningar samt att differentiera undervisningen
- att ge språkmedveten undervisning som hjälper eleven att förstå språket i de olika läroämnena och kunskapsområdena
- att bilda undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan uppnås
- att använda pedagogiska lösningar som beaktar inte bara de elever som behöver stöd utan också dem som studerar enligt målhelheter
- att läraren har förmåga att tillräckligt väl ta hänsyn till undervisningsgruppens behov och styrkor
- skolgångshandledare och annan personal som arbetar med eleverna anlitas som stöd för elevernas skolgång och deltagande i undervisningen.

¹⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

²⁰ Lag om grundläggande utbildning 21 §

²¹ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande förutsätter en målinriktad och systematisk ledning, utvärdering och utveckling av den grundläggande utbildningen som helhet.

3.1 Lovisa stad: Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande hör till alla elever. De innebär stöd för lärande och skolgång som sker i skolans vardag. Stödet används för att stöda både hela undervisningsgruppen och enskilda elever. I Lovisa genomförs dessa arrangemang i första hand i elevens egen undervisningsgrupp. För genomförandet ansvarar alla lärare i samarbete med klasslärarna, ämneslärarna och speciallärarna.

Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande är bland annat:

- samarbetet mellan hemmet och skolan samt handledning av eleven
- användning av hjälpmedel och differentiering av läromaterial
- differentiering av undervisningen och läroinnehåll samt bearbetning av inlärningsmiljön
- bildande av undervisningsgrupper och flexibel gruppering
- samarbete mellan lärare, samlärarskap och kompanjonundervisning
- stöd av skolgångshandledare
- pedagogiskt ledarskap
- regelbunden gruppering och planering av sittordning med pedagogiska grunder
- klara strukturer (till exempel veckoprogram, läsordning, dagordning, lektionsspecifik plan)
- utnyttjande av inlärningsmiljöfaktorer och visuellt stöd
- konsulterande stöd av specialläraren

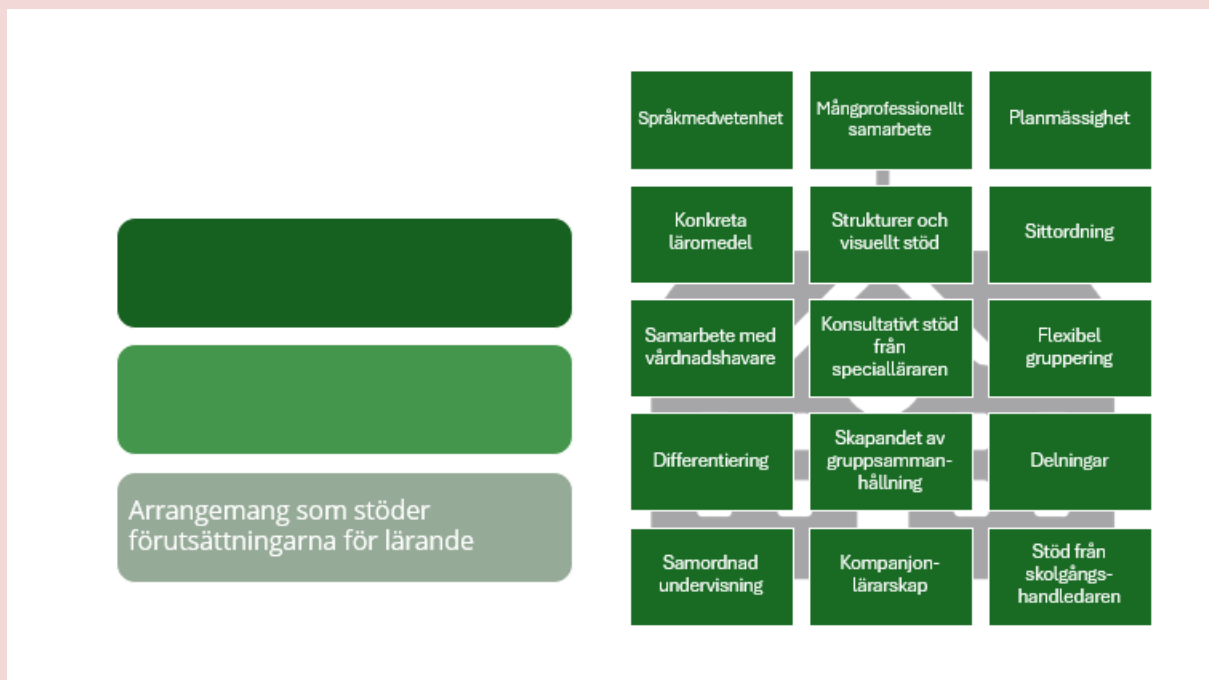

Bild: Arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande

Speciallärarens konsulterande stöd kan gälla till exempel planering av sittordning, bildstödsynliggörande av dags- och veckostrukturer eller lektionens struktur, språkmedveten undervisning, differentiering av undervisning, stöd för koncentration och verksamhetsstyrning, beteendereglering, och lösning av olika problemsituationer tillsammans med klass- eller ämnesläraren.

Specialläraren kan dessutom stöda rektorn i planeringen av resurser, så som fördelning och planering av skolgångshandledarnas stöd, ordnandet av uppdelade klassers lektioner och planeringen av stödundervisning.

Checklistan för funktionaliteten av arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet kan användas i planeringen av stödet och i att komma med idéer för nya verksamhetssätt.

4 Gruppsspecifika stödformer – mål och anordnande (LP 7.3)

Med gruppsspecifika stödformer avses gruppsspecifika arrangemang som gäller alla elever. De gruppsspecifika stödformerna är allmän stödundervisning som ges av en lärare, stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare och undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning.²² För att genomföra gruppsspecifika stödformer ska utbildningsanordnaren varje läsår i en plan som grundar sig på läroplanen reservera sammanlagt minst 0,122 undervisningstimmar per elev i skolan per vecka.²³

Gruppsspecifika stödformer ska ges systematiskt som en del av skolans grundläggande verksamhet under hela läsåret som ett tillägg till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande.²⁴ Gruppsspecifika stödformer kan erbjudas genom olika ändamålsenliga grupparrangemang, till exempel genom samundervisning och kompanjonundervisning. Gruppsspecifika stödformer möjliggör också kamratlärande.

När de gruppsspecifika stödformerna genomförs ska lärarna samarbeta på ett systematiskt sätt.²⁵ Vid planeringen och genomförandet av gruppsspecifika stödformer kan lärarna dra nytta av att konsultera till exempel speciallärare. De gruppsspecifika stödformerna är primära stödformer som alla elever har rätt till. Ingen plan för genomförande av elevspecifikt stöd utarbetas och inget beslut om stöd fattas. Gruppsspecifika stödformer ska i första hand genomföras flexibelt i grupp. Gruppens storlek är inte begränsad.

4.1 Lovisa stad: Gruppsspecifika stödformer samt målen för och anordnandet av dessa

Utöver undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet erbjuds dessutom i Lovisa planmässigt gruppsspecifika stödformer under hela läsåret. Gruppsspecifika stödformer genomförs genom att bilda flexibla undervisningsgrupper med hjälp av kompanjons- och samundervisningens metoder. Lärarnas arbetsordningar planeras så att kompanjonundervisning och av läraren given allmän

²² Lag om grundläggande utbildning 20 b §

²³ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

²⁴ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

²⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 b §

stödundervisning och stödundervisning av undervisningsspråket kan ordnas med hjälp av de resurstimmar som reserverats i arbetsordningen. Utöver speciallärare, ämneslärare eller klasslärare kan man anställa till timlärare en resurslärare, som kan vara kompanjonlärare. Det är också möjligt att ordna stödundervisning utanför lektionerna.

I Lovisa delas det centraliserat ut en läsårsspecifik timresurs. Rektorn ansvarar för bedömningen och allokeringen av resursen genom att beakta den resurs som är avsedd för gruppsspecifika stödformer, vilket är 0,122 årsveckotimmar per elev. Om någon undervisningsgrupps gruppsspecifika stödformer bedöms vara otillräckliga är det rektorns uppgift att omfördela den resurs som delats till skolan. Stödformernas ändamålsenlighet och resursanvändning utvärderas regelbundet under läsåret med interna arrangemang och vid behov görs ändringar i undervisningsarrangemangen.

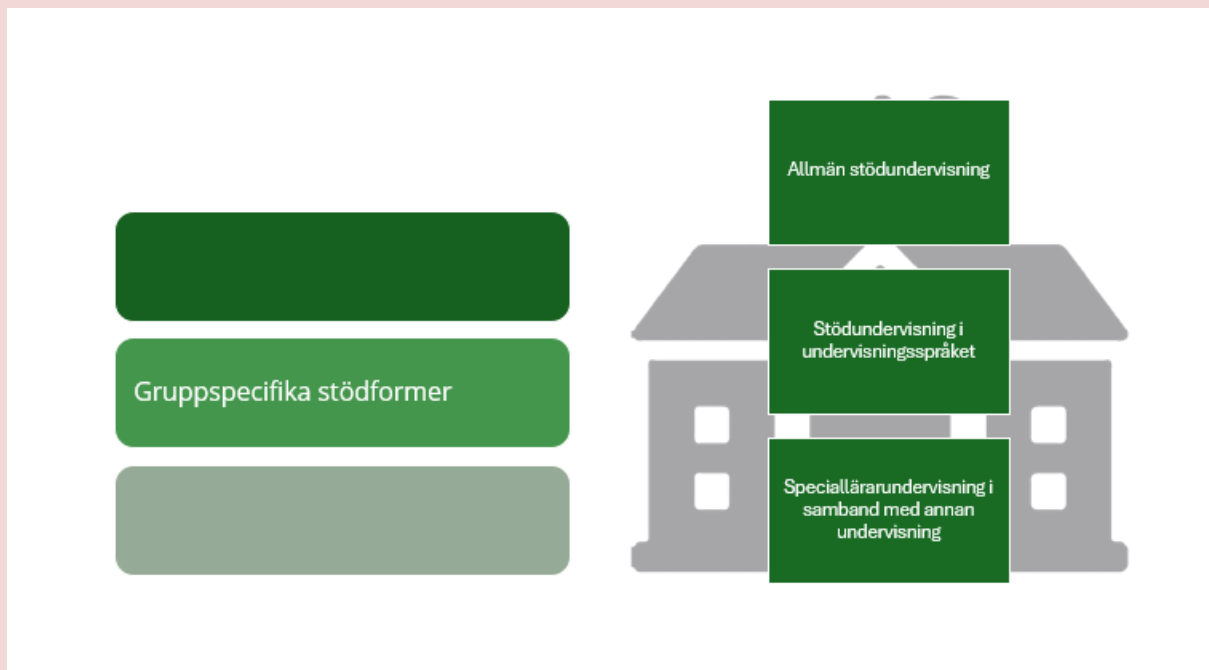

Bild: Gruppsspecifika stödformer

4.2 Allmän stödundervisning som ges av en lärare (LP 7.3.1)

Med hjälp av allmän stödundervisning stärks uppnåendet av målen för undervisningen och fostran inom den grundläggande utbildningen. Allmän stödundervisning består av att eleven på förhand bekantar sig med det hen ska lära sig eller repeterar och befäster det hen lärt sig. Syftet med den allmänna stödundervisningen är att förbygga svårigheter och att försäkra sig om att eleven förstår det hen ska lära sig och gör

framsteg i studierna. Den kan också användas för att tillgodose kortvarigt behov av stöd som beror på frånvaro.

Mål och innehåll för allmän stödundervisning

Syftet med den allmänna stödundervisningen är att hjälpa eleven att uppnå målen för lärande och att göra framsteg i sina studier. Som en del av den allmänna stödundervisningen får eleven lära sig färdigheter att lära sig, inlärningsstrategier, och studiesätt som stöder hen i lärandet. Allmän stödundervisning kan ges i alla läroämnena, och den kan också användas för att stödja målen för mångsidig kompetens.

Anordnande av allmän stödundervisning

Allmän stödundervisning kan ges i samband med lektioner eller genom separata tilläggstimmar, undervisning i en mindre grupp eller personlig handledning. Den allmänna stödundervisningen ges enligt elevens schema under de lektioner där eleven behöver stödundervisning. Stödundervisningen kan också ges utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd.

Allmän stödundervisning ska i första hand ges av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Allmän stödundervisning kan också ges av någon annan lärare. Samundervisning och kompanjonundervisning kan tillämpas för att genomföra allmän stödundervisning. Samarbetet mellan lärarna är viktigt när den allmänna stödundervisningen planeras och genomförs och dess effekter utvärderas.

4.2.1 Lovisa stad: Allmän stödundervisning som ges av en lärare

Målet för den allmänna stödundervisning som läraren ger är att stöda elevens lärande så att eleven uppnår de ställda målen och framskrider i sina studier. I samband med stödundervisningen kan eleven undervisas att lära sig inlärningsfärdigheter, inlärningsstrategier, studiefärdigheter samt känslo- och interaktionsfärdigheter, vilka förstärker elevens lärande och skolgång. Stödundervisning kan ges till stöd för alla läroämnena och med stödet kan man också främja uppnåendet av målen för omfattande kunnande.

Allmän stödundervisning som ges av läraren kan utföras i samband med lektionerna, som separata tilläggstimmar, som smågruppsundervisning eller som personlig handledning. I skolorna i Lovisa strävar man efter att upprätta lärarnas arbetsordningar

så att kompanjonsundervisning och stödundervisning av ämneslärare eller klasslärare kan realiseras med hjälp av de resurstimmar som reserverats i arbetsordningarna. Dessutom kan stödundervisning ges utanför lektionerna, med beaktande av skoldagarnas maximala längd. Stödundervisning som ges utanför lektionerna ordnas planmässigt och man kommer överens om det i tillräckligt god tid före så att det också är möjligt för elever som använder skolskjuts att delta. Allmän stödundervisning ges primärt av klass- eller ämneslärare, men kan också ges av en annan lärare. Samarbetet mellan lärare i planeringen och genomförandet av stödundervisning och utvärderingen av dess resultatrikhet är centralt.

Stödundervisning som ges elever utanför lektionerna antecknas i Lovisa alltid på mellanbladet *stödanteckningar* i Wilma. Stödundervisning som getts under lektionerna antecknas inte.

4.3 Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare (LP 7.3.2)

Stödundervisning i undervisningsspråket fokuserar i första hand på att stärka färdigheterna i undervisningsspråket och textfärdigheterna i de olika kunskapsområdena. Den ska ges elever som inte har tillräckliga färdigheter i undervisningsspråket för att kunna fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs. Stödundervisning i undervisningsspråket är språkmedveten undervisning som stöder eleverna i att läsa, förstå, tolka och producera texter i olika läroämnen. Undervisningen inriktas på språket och innehållet i läroämnet samtidigt.

Mål och innehåll för stödundervisning i undervisningsspråket

Syftet med stödundervisning i undervisningsspråket är att stärka elevernas färdigheter i undervisningsspråket, vilket stöder eleverna att delta i undervisningen och gå framåt i studierna. Stödundervisning i undervisningsspråket fokuserar på att tillsammans med eleverna granska texter som är karakteristiska för läroämnet i fråga, att hitta särdrag i texterna och att handleda eleverna i att producera texter som studierna kräver samt att stärka det läroämnesspecifika ordförrådet.

Anordnande av stödundervisning i undervisningsspråket

Stödundervisning i undervisningsspråket anordnas på ett pedagogiskt ändamålsenligt sätt så att så många elever som möjligt kan dra nytta av den. Den kan ges under

lektionerna enligt elevernas schema som samundervisning och kompanjonundervisning eller i en mindre grupp då de elever som behöver stödundervisning i undervisningsspråket kan få undervisning av en annan lärare i ett annat rum. Undervisningen kan även ges utanför lektionerna med beaktande av skoldagarnas maximala längd.

Stödundervisning i undervisningsspråket ges i första hand av den klass- eller ämneslärare som ansvarar för undervisningsgruppen. Stödundervisning i undervisningsspråket kan även ges av en annan lärare. Samarbetet mellan lärarna är viktigt när stödundervisning i undervisningsspråket planeras och genomförs och dess effekter utvärderas.

4.3.1 Lovisa stad: Stödundervisning i undervisningsspråket som ges av en lärare

Om språkmedveten undervisning som getts under lektionssituation är otillräcklig ordnas det i Lovisa stödundervisning i undervisningsspråket för de elever som inte har tillräckliga färdigheter i undervisningsspråket för fullgörandet av den grundläggande utbildningens lärokurs. Stödundervisningen kan ges oberoende av elevens modersmål och det kan också erbjudas till elever som talar undervisningsspråket som sitt modersmål.

Stödundervisning av undervisningsspråket som ges av läraren riktas på förstärkande av undervisningsspråket och olika ämnesområdets textfärdigheter. Målet är att:

- granska texter som är typiska för vart och ett läroämne
- identifiera typiska drag i texter
- styra till produktion av texter som studierna förutsätter
- förstärka läroämnesspecifikt ordförråd.

Trots att tyngdpunkten i undervisningen ligger i läroämnets språk, studeras samtidigt innehållen i ifrågavarande läroämne.

Av läraren given stödundervisning i undervisningsspråket kan genomföras som kompanjons- och samundervisning i samband med lektionerna, i en mindre grupp i ett separat rum, som separata tilläggstimmar eller som individuell handledning.

I skolorna i Lovisa uppgörs lärarnas arbetsordningar så att kompanjonsundervisning och stödundervisning av undervisningsspråket kan ordnas med hjälp av resurslektioner som reserverats i arbetsordningarna. Stödundervisning kan också ges utanför lektionerna beaktande skoldagens maximilängd. Stödundervisning som ordnas utanför lektionerna genomförs plan-mässigt och man överenskommer om det i tillräckligt god tid i förväg för att det ska vara möjligt till exempel för elever som använder skolskjuts att delta.

Stödundervisning i undervisningsspråket ges i första hand av klassläraren eller ämnesläraren som ansvarar för undervisningsgruppen, men också en annan lärare kan ge det. Det centrala är samarbetet mellan lärarna, kännandet av eleven, behärskandet av ämnet och framförhållning av saker som ska undervisas.

Stödundervisning i undervisningsspråket som ordnas för eleven utanför lektionstid nedtecknas alltid i Wilma på mellanbladen *stödanteckningar*. Skiljt nedtecknande av var och en stödundervisningstimme behövs inte utan de kan anges som en period under det intervall som stödundervisningen getts. Då är det viktigt att nämna hur många timmar per vecka undervisning har ordnats under intervallet i fråga.

4.4 Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning (LP 7.3.3)

Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning ska anordnas så att den stöder och kompletterar annan undervisning och gör det möjligt att beakta elevernas behov i undervisningsgruppen. Den är i första hand en gruppsspecifik stödform, och den är inte inriktad på behoven av stöd för lärandet hos enskilda elever utan på behoven av stöd för lärande hos en viss elevgrupp eller hela undervisningsgruppen. Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan också inkludera konsultation av specialläraren. Konsultationen riktar sig till lärarna och annan undervisningspersonal som arbetar med den ifrågavarande klassen eller gruppen.

Anordnande av undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

Undervisningen som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning kan anordnas som samundervisning och kompanjonundervisning tillsammans med den

lärare som undervisar undervisningsgruppen så att specialläraren arbetar i samma klassrum eller förflyttar sig tillsammans med en mindre grupp till ett annat rum. Lärarna delar upp undervisningsuppgifterna mellan sig och planerar undervisningen tillsammans och då kan specialläraren stödja eleverna i samband med annan undervisning. De lärare som undervisar eleven bedömer tillsammans elevens arbete, lärande, kunnande och uppförande. De gruppspecifika stödformerna anordnas och ändras då det behövs i enlighet med elevernas behov av stöd.

4.4.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning

I Lovisa ordnas undervisning som ges av speciallärare i samband med annan undervisning primärt som gruppspecifik stödform, beaktande hela elev- eller undervisningsgruppens behov av lärande. Undervisningen riktar sig inte på en enskild elevs individuella behov. Undervisning given av speciallärare genomförs i huvudsak som kompanjons- och samundervisning tillsammans med undervisningsgruppens lärare. Då arbetar specialläraren i regel i samma klassrum med den övriga undervisningen. Undervisning kan sporadiskt ordnas också i mindre grupp, men då är det fråga om flexibelt och tillfälligt bildad grupp. Med tillfälligheten avses att en bestående smågrupp inte bildas av samma elever. Om elevernas behov av stöd kräver regelbunden smågruppsundervisning ska elevspecifika stödåtgärder ordnas för dem. Lärarna kan också flexibelt dela upp undervisningsgruppen i ändamålsenliga inlärningsgrupper så att en del av eleverna studerar med klass- eller ämnesläraren och en del med specialläraren.

I samband med undervisning given av speciallärare i samband med annan undervisning innefattas också konsultation riktad på bedömning av stödbehovet bland undervisningsgruppens elever, genomförandet av stöd samt ändamålsenlig allokering av tillgängliga resurser.

Genomförande av gruppspecifik stödform förutsätter planering och samarbete lärarna emellan. Undervisande tillsammans och delandet av undervisningsuppgifterna möjliggör det att specialläraren kan stöda eleverna effektivt i samband med den övriga undervisningen. Man utvärderar regelbundet i samarbete elevernas arbete, lärande, kunnande och beteende.

Kompanjonundervisning är en mångsidig och resultatrik pedagogisk metod som förutsätter av arbetsgemenskapen förbindelse och samstämmig verksamhet.

Gemensam planering kan genomföras såväl under separata planeringsmöten som på elektroniska plattformar. Gemensamma läsårs-, vecko- och lektionsplaner stöder planmässigheten av speciallärares arbete och möjliggör att stöd allokeras i rätt tid och på ett ändamålsenligt sätt.

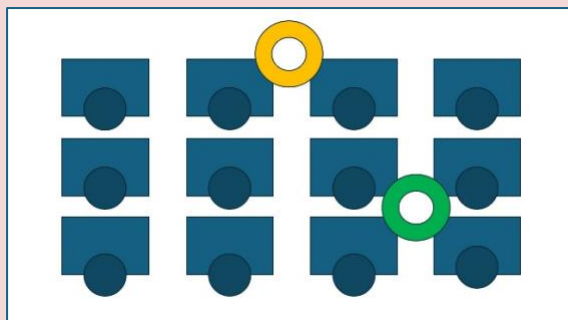
Innan ett nytt ämnesområde, en ny inlärningshelhet eller period börjas bör klass- eller ämnesläraren och specialläraren diskutera om centrala mål, innehåll och förutsedda behov av stöd. Så kan man överenskomma om speciallärares roll i kompanjonsundervisningen samt om lärarnas ansvarsindelning.

Då man väljer sättet för genomförande av kompanjonsundervisning ska lärarna beakta de pedagogiska målen och välja den undervisningsform som bäst lämpar sig för var och en situation. Samlärarskap stöder svarandet på elevernas många behov och främjar samtidigt lärarnas arbetshälsa. Samarbetet erbjuder också möjligheten att reflektera över det egna arbetet och utveckla den yrkesmässiga kompetensen.

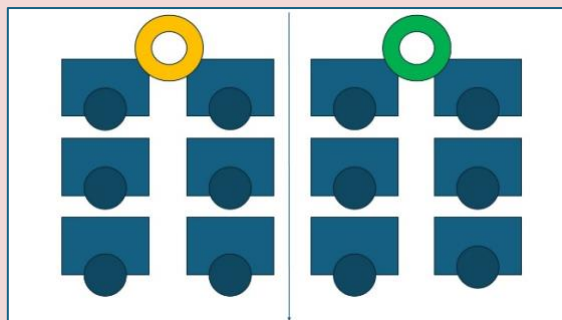
Former av kompanjonsundervisning är bland annat:

- **flexibel gruppering**, där elevgruppen indelas i ändamålsenliga delar
- **alternerande undervisning**, där den ena av lärarna ansvarar för framskridandet av lektionen och den andra observerar och stöder eleverna
- **undervisning av delad grupp**, där gruppen indelas i två delar och båda lärarna undervisar samma innehåll till sin egen grupp
- **punktarbete**, där innehållet som undervisas inledas i olika delar och eleverna går runt i punkter som lärarna styr
- **differentierad undervisning**, där den ena läraren tar en mindre grupp för att till exempel repetera, komplettera eller förutse innehåll som ska studeras
- **teamundervisning**, där lärarna arbetar i kontinuerlig interaktion under hela undervisningssituationen.

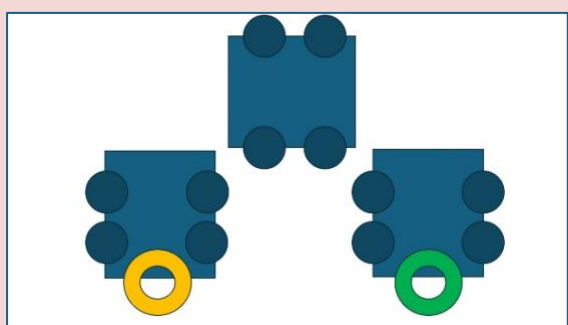
Ett lyckat genomförande av kompanjonsundervisning förutsätter smidigt samarbete mellan lärarna, ett samarbete som byggs upp i och med övning och erfarenhet.

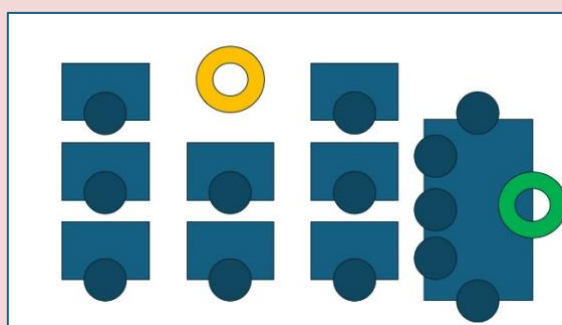
Alternierende undervisning

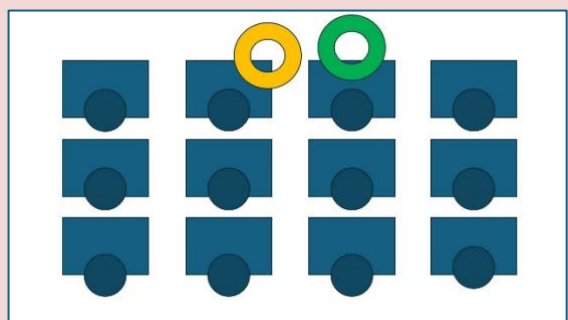
Undervisning av delad grupp

Punktarbete

Diffirentierad undervisning

Teamundervisning

Bilder: Sammanställt baserat på Helsingfors utbildningsverks (nuv. Fostrans- och utbildningssektorn) publikation *Samanaikaisopetus on mahdollisuus* (2011).

5 Elevspecifika stödåtgärder (LP 7.4)

En elev har rätt att utan dröjsmål få elevspecifika stödåtgärder, om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att stödja elevens lärande eller skolgång och om eleven behöver regelbundna stödåtgärder.²⁶ Med elevspecifika stödåtgärder avses elevspecifik undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning, undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupper, undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass och elevspecifika tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel som ges eleven med stöd av 31 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning.²⁷ Elevens lärande och skolgång kan stödjas med både gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder samtidigt.

Bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder inleds när de lärare som undervisar eleven konstaterar att gruppspecifika stödformer inte räcker för att stödja elevens lärande och skolgång. Eleven och hens vårdnadshavare kan också ge sina synpunkter på om de gruppspecifika stödformerna är tillräckliga.

Om det är uppenbart att elevens behov av elevspecifika stödåtgärder då hen inleder den grundläggande utbildningen inte i tillräcklig utsträckning kan stödjas med hjälp av gruppspecifika stödformer, kan en bedömning av elevens behov av elevspecifika stödåtgärder undantagsvis inledas redan innan den grundläggande utbildningen inleds. En plan om elevspecifika stödåtgärder ska utarbetas utgående från bedömningen av behovet av stöd och ett förvaltningsbeslut ska fattas.²⁸

De elevspecifika stödåtgärderna grundar sig på elevens individuella behov och ska ges regelbundet under lång tid.²⁹ De elevspecifika stödåtgärderna ska anordnas med beaktande av elevens bästa i första hand i elevens egen skola.³⁰ De elevspecifika stödåtgärderna förutsätter att lärarna samarbetar och vid behov konsulterar till exempel en speciallärare och annan undervisningspersonal.

Undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder enligt lagen om grundläggande utbildning inriktas på att stödja elevernas lärande och skolgång och ersätter inte social- och hälsovårdstjänster.

²⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 c §

²⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 c § och Lag om grundläggande utbildning 31 §

²⁸ Lag om grundläggande utbildning 20 e § och Lag om grundläggande utbildning 20 f §

²⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 c §

³⁰ Lag om grundläggande utbildning 6 § och 28 §

5.1 Bedömning av behovet av elevspecifikt stöd (LP 7.4.1)

Vid bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd ska man utreda och beskriva elevens behov av stöd för lärande och skolgång, läget i fråga om studiernas framskridande, stödformer som använts tidigare och de stödåtgärder som bäst stöder elevens lärande och som är förenliga med elevens bästa.³¹ Tidigt skede av lärande i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, eller bristfällig studieteknik kan inte i sig utgöra grund för behov av elevspecifika stödåtgärder. I första hand ska gruppsspecifika stödformer tillämpas också för att stödja elever som reagerar med beteende. Eleven kan också stödjas med elevspecifika stödåtgärder om det är för elevens bästa. Som en del av bedömningen ska också behovet av avvikelser från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen utredas.

Bedömningen av behovet av stöd görs av elevens lärare. Om bedömningen av elevens behov av stöd förutsätter sektorsövergripande kompetens, kan vid behov utöver lärarna också elevvårdstjänsternas personal eller andra sakkunniga delta i bedömningen av behovet av stöd.³² Elevens egna åsikter och tankar ska utredas och beaktas på det sätt som elevens ålder och utvecklingsstadium förutsätter. Elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i bedömningen av behovet av stöd.³³

Yrkes- och sektorsövergripande samarbete kan stödja bedömningen av de elevspecifika stödåtgärderna, men det är inte ett villkor för att fatta ett förvaltningsbeslut eller att genomföra stödet, om inte elevens bästa och behovet av stöd förutsätter det. Förvaltningsbeslutet om stöd som baserar sig på bedömningen av behovet av elevspecifika stödåtgärder kan inte grunda sig enbart på en medicinsk bedömning. Anordnandet av undervisningen, undervisningen eller de elevspecifika stödåtgärderna ersätter inte tjänster som någon annan än utbildningsanordnaren har ansvar för att anordna.

Om situationen vid bedömningen av behovet av stöd kräver det kan man också utnyttja annan konsultation än den egna skolans speciallärare. Att till exempel avvika från lärokursens innehåll eller mål i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter och i sådana fall rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas i större omfattning för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa. Vid bedömningen kan man till exempel också konsultera de utbildningsanordnare som på beslut av undervisnings- och

³¹ Lag om grundläggande utbildning 20 d §

³² Lag om grundläggande utbildning 20 d §

³³ Lag om grundläggande utbildning 20 d §

kulturministeriet ska sörja för utvecklings-, handlednings- och stödtjänster som hör samman med undervisningen³⁴ samt den konsultativa sjukhusundervisningstjänst som avses i lagen om grundläggande utbildning.³⁵

5.1.1 Lovisa stad: Elevspecifika stödåtgärder och bedömning av behovet av stöd

Då lärarna för en individuell elev bedömer otillräckligheten av gruppspecifika stödformer, är utgångsläget för granskningen att bedöma såväl användningen och funktionen av arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet och som är i användning i undervisningsgruppen som hur gruppspecifika stödformer utfaller ur aspekten av elevens lärande.

Lärarna bedömer mångsidigt elevens behov av stöd genom att dra nytta av elevens provvitsord och mångsidig annat bevis för kunnande, inlärningskartläggningar gjorda av speciallärare, uppgifter lagrade i Wilma om genomförd stödundervisning samt om observationer och respons angående gruppspecifik undervisning given av specialläraren. Dessutom kan man i bedömningen beakta observationer av eleven eller elevens vårdnadshavare av tillräckligheten av stödåtgärder som varit i användning samt eventuella sakkunnigutlåtanden.

Om gruppspecifika stödformer bedöms vara otillräckliga, uppgör lärarna tillsammans en plan och bedömning för behovet av elevspecifikt stöd. Om det konstateras att eleven har ett behov av mer individuellt stöd, ska elevspecifika stödåtgärder arrangeras utan dröjsmål. Det finns en klar grund för elevspecifika stödåtgärder när det utifrån vitsord eller annat bevis vaknar en oro om att eleven inte klarar av att fullgöra läroämnets lärokurs, trots att undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna av lärande och gruppspecifikt stöd har genomförts på tillbörligt sätt.

Svaga prestationer som beror på frånvaro eller avsaknad av motivation utgör inte utgångsmässigt en grund för elevspecifika stödåtgärder. Då stöds eleven primärt med arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och med gruppspecifika stödformer.

Om eleven behöver stöd för utmaningar gällande koncentration, exekutiva funktioner, beteende eller känsloreglering, stöds eleven primärt med arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande i den egna undervisningsgruppen.

³⁴ Lag om grundläggande utbildning 39 §

³⁵ Lag om grundläggande utbildning 4 a §

Ett förvaltningsbeslut fattas alltid för elevspecifika stödåtgärder. Utbildningschefen ansvarar för fattandet av beslutet och beslutet bereds av skolans rektor.

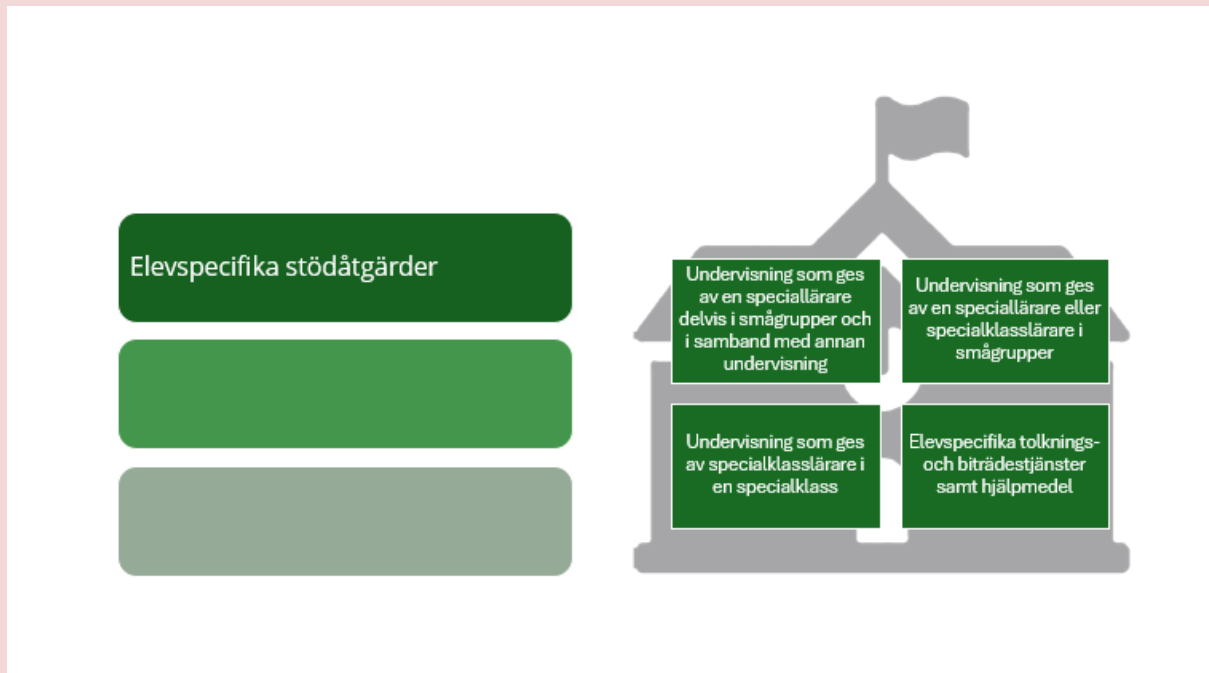

Bild: Elevspecifika stödåtgärder

5.2 Plan för genomförande av elevspecifikt stöd (LP 7.4.2)

Utgående från bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd ska en plan för genomförande av elevspecifikt stöd utarbetas. Planen ska utarbetas av elevens lärare i samarbete med eleven och hans vårdnadshavare.³⁶ Det är ändå möjligt att utarbeta planen när det finns ett hinder för samarbete, till exempel ett hinder som beror på vårdnadshavaren.

Av planen ska det framgå

- motiveringar samt eventuella andra uppgifter och utredningar om behovet av stödåtgärder
- genomförande och uppföljning av de stödåtgärder som baserar sig på bedömningen av behovet av stöd
- pedagogiska lösningar som stöder lärandet
- hur studierna framskrider

³⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

- eventuellt behov av att i enlighet med 20 h § i lagen om grundläggande utbildning avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål i den lokala läroplanen samt elevspecifika mål och innehåll, hur studierna framskrider och bedömningen av eleven
- eventuellt behov av att i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning om anordnandet av undervisningen för en elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga
- elevspecifika mål och centrala innehåll för en elev som studerar enligt verksamhetsområden samt hur studierna framskrider och bedömning av elevens kunskande i respektive verksamhetsområden.

Genomförandet av planen och stödåtgärdernas tillräcklighet ska alltid utvärderas när elevens behov av stöd kräver det, dock minst en gång per läsår eller oftare om elevens behov förutsätter det.³⁷ Planen är en sekretessbelagd handling.³⁸

5.2.1 Lovisa stad: Plan för genomförande av elevspecifikt stöd

Eleven har rätt att få elevspecifika stödåtgärder utan dröjsmål om lärarna bedömer att de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga för att stöda elevens lärande och skolgång, och behovet av stödet är regelbundet och långvarigt.

Då de gruppspecifika stödformerna bedöms vara otillräckliga granskas först användningen av arrangemangen som stöder förutsättningarna av lärande som är i användning i undervisningsgruppen, hur fungerande de är samt utfallet av de gruppspecifika stödformerna sedda ur aspekten av den enskilda elevens lärande. I bedömningen av genomförandet av arrangemang som stöder förutsättningarna för lärande kan man utnyttja checklistan som finns i denna handboks verktygsback som bilaga.

Lärarna bedömer på ett mångsidigt sätt elevens behov av stöd, genom att bland annat utnyttja elevens provvitsord och andra bevis för kunskande, i Wilma ackumulerad information om utförd stödundervisning och gruppspecifik undervisning given av speciallärare samt resultaten i kartläggningar gjorda av specialläraren. Dessutom beaktas i bedömningen elevens och elevens vårdnadshavares syner gällande stödåtgärdernas tillräcklighet och eventuella sakkunnigutlåtanden.

³⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

³⁸ Lag om grundläggande utbildning 40 §

Om det finns behov av att komplettera bedömningen av elevspecifikt stöd med elevvårdens sakkunnigas synvinklar, samlas den sektorsövergripande expertgruppen (SÖ-gruppen).

Lärarna utarbetar tillsammans en plan och bedömning av elevspecifikt stöd samt inleder behövliga stödåtgärder utan dröjsmål. Bedömningen och planen antecknas i Wilma i samma pedagogiska handling (plan för elevspecifikt stöd).

Bedömningen av elevspecifikt stöd behandlas i skolan av ES-gruppen. Om elevhälsans sektorsövergripande expertgrupp sammanställts till stöd för bedömningen av stödet, nedtecknas dess syn i promemorian i Wilma.

Ett förvaltningsbeslut fattas alltid för elevspecifika stödåtgärder. Utbildningschefen ansvarar för fattandet av beslutet. Rektorn öppnar och bereder beslutsmallen i Wilma.

5.3 Beslut om stöd (LP 7.4.3)

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut om stöd för eleven om de elevspecifika stödåtgärder som ska ges.³⁹ Av beslutet ska de elevspecifika stödåtgärderna enligt elevens behov framgå:

- undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning
- undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp
- undervisning av en specialklasslärare i en specialklass
- tolkningstjänster
- biträdestjänster
- hjälpmedel.

Utbildningsanordnaren ska även fatta beslut om stöd vid avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen.⁴⁰ För en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga fattas beslutet om anordnande av grundläggande utbildning utgående från 20 i § i lagen om grundläggande utbildning.⁴¹ Ett förvaltningsbeslut ska utan obefogat dröjsmål fattas i alla ovannämnda situationer utgående från bedömningen av behovet av elevspecifikt stöd och den plan för genomförande av stöd som utarbetats utgående från

³⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁴⁰ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁴¹ Lag om grundläggande utbildning 20 f §, Lag om grundläggande utbildning (/) 20 i § 1.8.2026

bedömningen. Innan beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hans vårdnadshavare.⁴²

Utgående från den plan som baserar sig på bedömningen kan utbildningsanordnaren fatta ett positivt eller negativt beslut. Om beslutet innebär att elevens skolplats blir en annan ska ett separat förvaltningsbeslut fattas om detta. Beslutet får verkställas utan att det har vunnit laga kraft. Om kommunen inte anordnar elevspecifika stödåtgärder eller grundläggande utbildning för en elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga, fattas beslutet om stöd av elevens boningskommun.⁴³

De stödåtgärder och genomförandet av dem som beskrivits i planen för genomförande av elevspecifikt stöd ska inte beskrivas i beslutet om stöd. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt beslut om stöd fattas. När beslut om stöd fattas ska elevens vårdnadshavare höras.⁴⁴

Bedömningen av lärande, kunnande, arbete och uppförande för en elev som får elevspecifika stödåtgärder ska genomföras enligt de allmänna principerna för bedömningen, om det inte för eleven har fattats ett förvaltningsbeslut om att avvika från mål och innehåll i den grundläggande utbildningens lärokurs, eller om ett förvaltningsbeslut har fattats för eleven om att undervisningen ska anordnas enligt verksamhetsområden.⁴⁵

5.3.1 Lovisa stad: Beslut om stöd

Utbildningsanordnaren ska fatta ett förvaltningsbeslut om elevspecifika stödåtgärder för lärande och skolgång som ges åt eleven. I Lovisa är det utbildningschefen som fattar förvaltningsbeslutet.

Förvaltningsbeslutet baserar sig på bedömning av behovet av stöd, utarbetat av lärarna som undervisar eleven, vid behov på elevhälsans sakkunnigas syn, samt på en plan om förverkligandet av stödet som är baserad på dessa.

Utbildningsanordnaren kan utifrån planen som uppgjorts på basis av bedömning fatta ett förordande eller avböjande beslut. Om beslutet inverkar på elevens skolplats så att skolplatsen ändras, säkerställs tillgängligheten av skolplatsen innan beredningen av beslutet. Rektorn av den mottagande skolan fattar ett elevantagningsbeslut till

⁴² Förvaltningslag 34 § och 35 §

⁴³ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁴⁴ Förvaltningslag 35 §

⁴⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 i §, 1.8.2026

sekundär skola när skolbytet sker (till exempel när eleven övergår till specialklass). Beslutet som berör stödet kan verkställas utan att ha vunnit laga kraft.

Beslutet om elevspecifika stödåtgärder justeras i Lovisa alltid vid utgången av årskurs 6 innan övergången till årskurs 7. Dessutom justeras beslutet då en elev flyttar till Lovisa från en annan kommun, eller då eleven byter skola inom kommunen så att undervisningsspråket byter.

Då behovet av elevspecifika stödåtgärder bedöms gör lärarna och den övriga personalen intensivt samarbete och i planeringen utnyttjas speciallärares konsultativa stöd. Vid behov kan man också utnyttja sakkunskapen av övriga sakkunniga, så som skolpsykolog, skolkurator, skolhälsovårdare eller övriga sakkunniga/vårdinstanser.

5.4 Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning (LP 7.4.3.1)

Med regelbunden undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning avses sådan undervisning som ges av en lärare som innehar speciallärares behörighet. Den kan ges i elevens egen undervisningsgrupp i samband med annan undervisning eller separat. Med regelbunden undervisning avses undervisning under en långvarig period, till exempel en termin eller ett läsår.

Undervisningen ska utgå från elevens individuella behov. Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning kan också genomföras i smågrupp separat från elevens egen undervisningsgrupp. Med smågrupp avses i detta fall en grupp om vars storlek utbildningsanordnaren bestämmer lokalt. Om det behövs kan undervisning som ges av en speciallärare i samband med annan undervisning också ges endast en elev.

Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning innebär att under hälften av lektionerna i till exempel ett läroämne utgörs av undervisning som ges av en speciallärare antingen i samband med annan undervisning eller i smågrupp. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av om undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning.⁴⁶

⁴⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

5.4.1 Lovisa stad: Undervisning av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning

Med undervisning given av speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning avses med elevspecifik stödåtgärd i Lovisa en situation där en elev som hör till en undervisningsgrupp inom grundläggande utbildningen, studerar vad gäller ett eller flera läroämnen under hälften av undervisningstimmarna handledt av speciallärare i smågrupp eller alternativt som en del av den övriga undervisningen. Det centrala utgångsläget för speciallärarens undervisning är beaktandet av elevens individuella behov.

Studerande av läroämne delvis i smågrupp eller i samband med den övriga undervisningen svarar i Lovisa på enskilda stödbehov som anknyter till läroämnena eller lärandets delområden. Smågruppsundervisning är speciellt behövligt om det finns oro för elevens förmåga att avklara lärokursen i läroämnet, eleven har utmaningar som försvårar lärandet och eleven behöver regelbundet stöd av speciallärare. Faktorer som försvårar lärandet kan vara till exempel olika inlärningsssvårigheter eller neuropsykiatriska utmaningar, då eleven kan behöva delvis smågruppsundervisning eller speciallärarstöd i sin egen undervisningsgrupp. Stödets regelbundenhet justeras i Lovisa enligt läsårsintervall.

I Lovisa kan speciallärarundervisning separat från den egna undervisningsgruppen ordnas i smågrupp, vars storlek bestäms utifrån speciallärarens bedömning ur aspekten av gruppens pedagogiska funktionalitet. En smågrupp är till sitt elevantal mindre än en normal grupp. Speciallärarundervisning kan också ordnas för en enskild elev om det bedöms vara pedagogiskt motiverat.

5.5 Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i smågrupp (LP 7.4.3.2)

Med undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen som en elevspecifik stödåtgärd avses undervisning under mer än hälften av lektionerna eller helt och hållet i smågrupp i ett eller flera läroämnen. I sådana fall anses eleven på grund av sin inlärningsförmåga eller sina förutsättningar för lärande ha nytta av undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i en smågrupp i ett eller flera läroämnen. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av undervisning som

ges av en speciallärare eller specialklasslärare under mer än hälften av lektionerna eller helt och hållet i smågrupp i ett eller flera läroämnen.⁴⁷

Undervisning i smågrupp som ges av en speciallärare eller en i ett eller flera läroämnen som den enda elevspecifika stödåtgärden, är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen.

En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en smågrupp eller i en specialklass som en elevspecifik stödåtgärd.⁴⁸ Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

5.5.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i smågrupp

I Lovisa avses med speciallärar- eller specialklasslärarundervisning i smågrupp en situation där eleven, vars primära undervisningsgrupp är en undervisningsgrupp inom allmänundervisningen, behöver för fullgörandet av lärokursen i ett eller flera läroämnen specialundervisning i mer än hälften av ifrågavarande läroämnes undervisningstimmar. Regelbunden smågruppsundervisning erbjuds primärt till elever som behöver speciallärarstöd för godkänt fullgörande av lärokursen.

En kort period eller studierna av en viss läroämneshelhet helt i smågrupp betyder i sig inte att eleven skulle få över hälften av läroämnets lektioner som smågruppsundervisning. I Lovisa görs granskningen över en läsårsperiod.

I planeringen av klassindelning och grupper ska man beakta antalet elever som i smågrupp får undervisning speciallärare eller specialklasslärare, så att gränsen för fem elever till en lärare inte överskrids under någon lektion. Skolgångshandledare kan inte ersätta läraren. Maximi-antalet på fem elever kan dock tillfälligt överskridas under högst en termin, till exempel ända till ingången av följande läsår. Eleven räknas med i den elevspecifika kvoten på fem elever i alla läroämnen som eleven studerar.

Om det under läsåret uppdagas ett behov om att flytta en sjätte elev i samma undervisningsgrupp till elevspecifikt stöd och regelbunden smågruppsundervisning, granskas det ändamålsenliga utfallet av de gruppspecifika stödformerna och omallokeringen av den skolspecifika personalresursen i GES-gruppen så att stödet kunde ordnas så väl som möjligt tillfälligt. Tillfällig överskridning är möjlig också i fallet

⁴⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

⁴⁸ Lag om grundläggande utbildning 20 g §

av en ny elev som flyttar under läsåret, ifall denna elev behöver elevspecifikt stöd och regelbunden smågruppsundervisning.

Omarrangemang av personalresurserna kan genomföras genom att omallokera en resurslärares, speciallärares eller skolgångshandledares arbetsinsats. En elev som i smågrupp får speciallärar- eller specialklassläraryrkesundervisning ska ha möjligheten att fritt välja sina tillvalsämnen, och stödåtgärden får inte begränsa detta val. **OBS! Den i kapitel 5.6 beskrivna undervisningen som ges av specialklasslärare i en specialklass är inte smågruppsundervisning avsedd i kapitel 5.5.**

5.6 Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass (LP 7.4.3.3)

Anordnande av undervisning i specialklass som elevspecifik stödåtgärd för en elev innebär att eleven får undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass. En del av undervisningen kan anordnas i samarbete enligt inkluderande principer så, att eleven har möjlighet att delta i undervisningen i andra undervisningsgrupper. En undervisningsgrupp som undervisas av en enda lärare bildas så att det i gruppen finns högst fem elever som får undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen i en smågrupp eller i en specialklass som en elevspecifik stödåtgärd.⁴⁹ Maximiantalet med fem elever kan överskridas tillfälligt.

En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om stöd som ska ges eleven i form av undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass.⁵⁰

Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från lärokursen eller målen i den lokala läroplanen. I en grupp i specialklass som undervisas av en specialklasslärare kan finnas högst tio elever, men maximiantalet elever kan överskridas tillfälligt.⁵¹

5.6.1 Lovisa stad: Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass

När elevens behov av stöd till sin art är helhetsbetonat och på ett omfattande sätt inverkan på lärandet och skolgången eller eleven har andra betydande svårigheter med skolgången, kan elevens undervisning i Lovisa ordnas i specialklass. Ordlandet

⁴⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 g §

⁵⁰ Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

⁵¹ Lag om grundläggande utbildning 20 g §

av elevens undervisning i en specialklass innebär att eleven får specialklasslärarundervisning som elevspecifik stödåtgärd. Denna stödåtgärd svarar i Lovisa på de allra mest krävande stödbehoven. I Lovisa genomförs denna stödform i Harjurinteen koulu, Generalshagens skola och Lovisavikens skola.

I en specialklass är maximistorleken av en undervisningsgrupp 10 elever. Detta antal kan tillfälligt överskridas till utgången av läsåret. Specialklassens elever kan delta i en del av undervisningen tillsammans med andra undervisningsgrupper som pedagogiska arrangemang, ifall detta främjar elevens lärande och det är pedagogiskt ändamålsenligt. Dessa arrangemang ska överenskommas i samarbete av gruppens lärare antingen vid ingången av terminen eller omedelbart då specialklassens elevs studier i enlighet med inkluderande principer planeras att påbörjas.

Specialklassläraren och allmänundervisningens lärare ska genom att diskutera tillsammans precisera målen för lärandet för inkluderande studerande elever, bedöma det stöd som behövs för att uppnå målen samt planera samarbetet vad gäller genomförandet av undervisningen och de gemensamma lektionerna. Det är också viktigt att tillsammans överväga hur man kan stöda och förstärka specialklassens elevs delaktighet och känsla för tillhörande i gruppen. Förverkligandet av principerna för inkluderande förutsätter att skolans vuxna överenskommer om gemensamma tillvägagångssätt.

I en allmänundervisningens undervisningsgrupp får det finnas högst fem elever som får elevspecifika stödåtgärder. Detta gäller elever som studerar i specialklass eller får mer än hälften av ett eller flera läroämnens lektioner som smågruppsundervisning av speciallärare eller specialklasslärare. Om specialklassens elever studerar inkluderande i samarbetsklasser, räknas de med i denna kvot på fem elever.

Om det under läsåret placeras elever i undervisningsgruppen, vilka behöver elevspecifikt stöd och antalet fem elever överskrids, ska den skolspecifika personalresursen bedömas och stödet ska arrangeras tillfälligt till utgången av läsåret på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. I omallokeringen av personalresurser kan man utnyttja resurslärarlektioner, speciallärarundervisning och skolgångshandledarstöd.

Speciallärarundervisning i specialklass berättigar i sig inte till att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i den lokala läroplanen.

5.7 Tolkningstjänster (LP 7.4.3.4)

Med tolkningstjänster avses tolkningstjänster som tillhandahålls elever genom teckenspråk eller andra kommunikationsmetoder. Rätt till tolkningstjänst har elever med syn-, hörsel- eller talskadade och som behöver tjänsten för att kunna delta i den grundläggande utbildningen. Tolkningstjänsterna anordnas utgående från elevens behov.

En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om de tolkningstjänster som ska ges eleven.⁵² Användning av tolkningstjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen. En elev som får tolkningstjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

⁵² Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

5.8 Elevspecifika biträdestjänster (LP 7.4.3.5)

Med elevspecifika biträdestjänster avses biträdestjänster som en elev behöver för att kunna delta i undervisningen i situationer där övriga undervisningsarrangemang inom ramen för skolans grundläggande verksamhet och en eventuell skolgångshandledare för gruppen inte tillräckligt stöder eleven i att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs och uppnå målen i den lokala läroplanen. Utbildningsanordnaren har möjlighet att anordna biträdestjänster förutom på personlig nivå även med hjälp av klassvisa biträdestjänster. Bestämmelserna i 3 § och 31 § i lagen om grundläggande utbildning förutsätter dock att elevens individuella behov utreds på ett tillräckligt sätt så att undervisningen och de tjänster som den kräver anordnas enligt elevens förutsättningar.⁵³

Användning av biträdestjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden är inte en tillräcklig orsak för att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i den lokala läroplanen. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om biträdestjänster som ska ges eleven. I ett ärende som gäller elevspecifika biträdestjänster har eleven och vårdnadshavaren rätt att få ett beslut som uppfyller kraven på förvaltningsbeslut enligt förvaltningslagen och som kan överklagas.⁵⁴

En elev som får biträdestjänster som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

5.9 Hjälpmedel (LP 7.4.3.6)

Utöver tolknings- och biträdestjänster ska elever som behöver elevspecifika stödåtgärder också ha tillgång till hjälpmedel som är nödvändiga för att de ska kunna delta i undervisningen⁵⁵ och som stöder deras möjligheter att fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs och uppnå målen i den lokala läroplanen. Hjälpmedlen kan anordnas gruppvis, skolvis eller klassvis enligt elevens behov. Hjälpmedel som till sin natur är avsedda för fullgörande av lärokursen och deltagande i undervisningen och som därmed kan jämföras med läromedel kan vid behov också anordnas individuellt. De elevspecifika stödåtgärderna omfattar inte hjälpmedel som hör till medicinsk rehabilitering och som eleven behöver i skolan och i andra

⁵³ Lag om grundläggande utbildning 31 § och Lag om grundläggande utbildning 3 §

⁵⁴ Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

⁵⁵ Lag om grundläggande utbildning 31 §

livssituationer. Till dessa har eleven rätt i enlighet med förordningen om medicinsk rehabilitering.⁵⁶

Vid genomförande av elevspecifika stödåtgärder ska lärarna och den övriga personalen samarbeta⁵⁷, och det kan också förutsätta att man konsulterar till exempel en speciallärare. Vid planering av stödåtgärderna kan man vid behov dra nytta av att också konsultera andra sakkunniga. Beslut om detta fattas enligt utbildningsanordnarens anvisningar. En bedömning och en plan ska göras och ett förvaltningsbeslut om stöd ska fattas om de hjälpmedel som förutsätts för att eleven ska kunna delta i undervisningen.⁵⁸

En elev som använder hjälpmedel som den enda elevspecifika stödåtgärden påverkar inte gruppstorleken.

5.9.1 Lovisa stad: Tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel

Eleven har vid behov rätt till tolknings- och biträdestjänster (skolgångshandledare). Syftet med dessa tjänster är att stöda eleven så att eleven kan delta i undervisningen och uppnå de mål som ställts i läroplanen. I Lovisa delar utbildningschefen årligen till skolorna en resurs för anställning av skolgångshandledare, och var och en skola ansvarar själv för användningen av resursen. Skolgångshandledarnas stöd bildar arrangemang som stöder förutsättningarna för lärandet. Samarbetet mellan läraren och handledaren ska vara planmässigt och mångsidigt.

Tolkningstjänster som eleven behöver anskaffas av skolan själv.

Hjälpmedel som behövs till stöd av elevens lärande och skolgång anskaffas av skolan i enlighet med befintliga villkor.

⁵⁶ Förordning om medicinsk rehabilitering (1015/1991)

⁵⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 c §

⁵⁸ Lag om grundläggande utbildning 20 d, e och f §

6 Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen (LP 7.5)

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen innebär att elevens grundläggande rättigheter inskränks. Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen kan göras på tre sätt. Dessa är att framskrida i studierna enligt målhelheter, avgränsning av lärokursen samt tillfällig befrielsen från att fullgöra lärokursen i läroämnet av hälsoskäl. Om att framskrida i studier enligt målhelheter beskrivs i kapitel 5.4.3.

6.1 Avgränsning av lärokursen i ett läroämne (LP 7.5.1)

Lärokursen i ett läroämne får avgränsas först när eleven trots gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder inte med godkänt resultat (vitsordet hjälpliga kunskaper, 5) klarar av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen. Lärokursen och målen i den lokala läroplanen kan avgränsas först då eleven som elevspecifik stödåtgärd fått undervisning i ifrågavarande läroämne av en speciallärare eller en specialklasslärare i smågrupp eller av en specialklasslärare i specialklass.⁵⁹ Att avgränsa lärokursen är en åtgärd som ska användas i sista hand. Tidigt skede av språkinläringen i undervisningsspråket, frånvaro, bristande motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig utgöra grund för att avgränsa lärokursen.

Avgränsning av lärokursen innebär att målen för elevens lärande definieras utgående från elevens förutsättningar. Lärokursen avgränsas genom att mål och innehåll i den lokala läroplanen begränsas elevspecifikt. Målen ska ändå vara tillräckligt utmanande för eleven.

Avgränsning av lärokursen i ett läroämne eller mål i läroplanen förutsätter en aktuell och uppdaterad bedömning av behovet av stöd i enlighet med 20 d §, en plan i enlighet med 20 e § och ett beslut i enlighet med 20 f §.⁶⁰ Eftersom en avgränsning av den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter rekommenderas att sektorsövergripande

⁵⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 h §

⁶⁰ Lag om grundläggande utbildning 20 e § och Lag om grundläggande utbildning 20 f §

samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas i större omfattning för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa.

Utbildningsanordnaren ska fatta ett skriftligt beslut om avgränsning av den grundläggande utbildningens lärokurs och målen i läroplanen i enlighet med 20 h §.⁶¹ Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.⁶²

Innan beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare. Vårdnadshavaren ska informeras om vilka följder en avgränsning av lärokursen har på elevens behörighet för fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen.

Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt förvaltningsbeslut om stöd fattas. Om att fatta förvaltningsbeslut föreskrivs i förvaltningslagen.⁶³

Om den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål för eleven ska den plan för genomförande av elevspecifikt stöd en enlighet med 20 e § i lagen om grundläggande utbildning som utgör grunden för beslutet om avgränsning innehålla information om de elevspecifika målen och innehållen, om hur eleven ska framskrida i studierna och om principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven. Planen ska utarbetas av de lärare som undervisar eleven i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Bedömningen av elevens kunskande genomförs enligt målen som fastställts i planen och de principer som beskrivs i kapitel 6. Om den grundläggande utbildningens lärokurs eller mål har avgränsats för eleven genomförs bedömningen av kunskandet i relation till de mål som fastställts för hen. Vid bedömningen ska verbala omdömen användas, med undantag av slutbedömningen. Det verbala omdömet ska föras med en asterisk (*) som beteckning för avgränsningen. Vid bedömning med verbala omdömen ska till övriga delar riktlinjerna för den summativa bedömningen följas. Samma principer ska följas även i eventuella mellanbetyg. I avgångsbetyg ska siffervitsordet 5 * antecknas.

Genomförandet av planen och stödåtgärdernas tillräcklighet ska utvärderas enligt behov, dock minst en gång per läsår. Planen ska granskas oftare om elevens behov förutsätter det.⁶⁴

⁶¹ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁶² Förvaltningslag 23 §

⁶³ Förvaltningslag 7 kap.

⁶⁴ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

6.1.1 Lovisa stad: Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen

Det är särdeles viktigt att komma ihåg att när man avviker från grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen så ingriper man på elevens grundläggande rättigheter. Behovet för avgränsning av lärokursen ska bedömas på ett tillförlitligt sätt på ett sätt som utbildningsanordnaren har preciserat. Eleven har dock alltid rätt till det stöd som eleven behöver och avgränsande av lärokursen kommer endast i fråga om eleven inte kan uppnå målen i den grundläggande utbildningens lärokurs eller i läroplanen.

I Lovisa kan lärokursen avgränsas endast om eleven inte presterar godkänt (vitsord hjälplig – 5) i grundläggande lärokursen och målen i läroplanen trots gruppsspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder.

I Lovisa förutsätter begränsandet av lärokursen för ett visst läroämnes del att eleven utöver övriga stödformer har dessutom fått i ifrågavarande läroämne som elevspecifik stödåtgärd heltidsundervisning av speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp eller specialklass minst under en termins tid. Utgångsläget är att grunderna inte kan vara det initiala skedet av lärandet av undervisningsspråket, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller reaktion med beteende.

Beslutet om avgränsande av lärokursen förutsätter alltid bedömning av behovet av elevspecifikt stöd, en plan och ett förvaltningsbeslut. Då man bedömer avgränsande av lärokurs är enbart pedagogisk bedömning av behovet för stöd gjord av lärare inte tillräckligt. Utöver det behövs sektorsövergripande samarbete med elevhälsan och en mer omfattande bedömning av elevens lärande. Beslut om begränsning av lärokurs kräver alltid undersökning av skolpsykolog eller ett ställningstagande i psykolog-/neurologundersökning gjord på eleven.

Eleven och vårdnadshavaren ska informeras om konsekvenserna av avgränsande av lärokursen, speciellt i anknytning till dugligheten till fortsatta studier efter grundläggande utbildningen. I avslutningsutvärderingen för grundläggande utbildningen antecknas för ett begränsat läroämnes del den tekniska markeringen 5*. Innan fattandet av förvaltningsbeslutet ska eleven och vårdnadshavaren höras.

Beslutet om begränsning av lärokurs fattas i Lovisa av utbildningschefen, och beslutet är ett överklagningsbart förvaltningsbeslut. I fastställandet av mål och innehåll för ett begränsat läroämne utnyttjas pedagogiskt samarbete mellan lärare. Till exempel kan specialklasslärare konsultera ämneslärare i frågor som gäller läroämnets innehåll.

6.2 Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl (LP 7.5.2)

Avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs och mål i den lokala läroplanen görs även då eleven tillfälligt befrias från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl.⁶⁵ Med tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i ett läroämne avses att eleven av hälsoskäl under en kort och viss tid inte deltar i undervisningen. Befrielsen kan gälla deltagandet i de veckovisa lektionerna i ett enskilt läroämne under högst fyra månader. En avvikelse från mål eller innehåll i läroplanen är en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter och därför rekommenderas att sektorsövergripande samarbete eller eventuella utlåtanden utnyttjas för att utreda vilket förfarande som skulle vara för elevens bästa.

Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl för en elev förutsätter en aktuell och uppdaterad bedömning av behov av stöd i enlighet med 20 d §, en plan i enlighet med 20 e § och ett beslut i enlighet med 20 f § i lagen om grundläggande utbildning.⁶⁶ I planen som grundar sig på en bedömning ska framgå den lärokurs som eleven studerar och den avvikelse som görs från den, avvikelsen från timfördelningen i den årskurs i vilken eleven studerar, elevspecifika mål och innehåll, hur eleven ska framskrida i studierna och om vilka principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven. Utbildningsanordnaren ska fatta ett skriftligt förvaltningsbeslut om avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller från målen i läroplanen om vilket föreskrivs i 20 h § i lagen om grundläggande utbildning.⁶⁷ Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.⁶⁸

Före beslutet fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hens vårdnadshavare. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd ska ett nytt förvaltningsbeslut fattas.

Om en tillfällig befrielse på grund av hälsoskäl inte är tillräckligt för att främja elevens lärande och skolgång och trygga fullgörandet av den grundläggande utbildningens lärokurs ska anordnande av grundläggande utbildning i enlighet med 20 i § i lagen om

⁶⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 h §

⁶⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 e § och Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁶⁷ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁶⁸ Förvaltningslag 23 §

grundläggande utbildning om studier för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga tillämpas.⁶⁹

6.2.1 Lovisa stad: Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl

Tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i ett läroämne är alltid en åtgärd som ingriper i elevens grundläggande rättigheter. Om en dylik åtgärd bedöms vara nödvändig förutsätter detta i Lovisa aktuell och vad gäller behovet av stöd uppdaterad bedömning, plan och förvaltningsbeslut.

Då man i Lovisa bedömer tillfällig befrielse från att fullgöra lärokursen i ett läroämne på grund av hälsoskäl (20 h § i lagen om grundläggande utbildning/max 4 månader åt gången), behövs sektorsövergripande samarbete och ett sakkunnigutlåtande som förordar befriande som lösning som är till elevens bästa.

Elevens vårdnadshavare ska skriftligen anhålla/begära om permanent befrielse från att fullgöra lärokurs i enlighet med 18 § i lagen om grundläggande utbildning.

I Lovisa fattar skolans rektor förvaltningsbeslut i ärendet.

⁶⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 i §

6.3 Avvikande ikraftträdande samt övergångstid (LP 7.6)

Anordnande av grundläggande utbildning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga (träder i kraft 1.8.2026) (LP 7.6.1)

Om ett beslut om tidigarelagd läroplikt i enlighet med 2 § 3 mom. i läropliktslagen har fattats för en elev och eleven fortsättningsvis har behov av stöd i den grundläggande utbildningen ska ett beslut om stöd fattas för eleven.⁷⁰ Stödåtgärderna kan bestå av elevspecifika stödåtgärder och avvikelse från den grundläggande utbildningens lärokurs eller målen i läroplanen. Beslutet om tidigarelagd läroplikt ska vara fattat i samarbete med sakkunniga både inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen före övergången till den grundläggande utbildningen. På så sätt utformas barnets lärtig enligt barnets bästa. Om det under den grundläggande utbildningen framkommer att en elev har en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärnings-förmågan och som är sådan att den skulle ha lett till tidigarelagd läroplikt, kan elevens undervisning anordnas med hjälp av stödåtgärder inom den grundläggande utbildningen.⁷¹

En bedömning av behovet av stödåtgärder ska genomföras för en elev med en funktions-nedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga. Då ska också elevens eventuella behov av att studera enligt verksamhetsområden och inte enligt en läroplan som är uppdelad i läroämnena.⁷² Eleven har i första hand rätt att studera enligt läroämnena. Eleven övergår till undervisning enligt verksamhetsområden först då eleven på grund av funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och trots stöd-åtgärder eller avgränsning av lärokurserna inte kan studera enligt läroämnena.

De uppgifter om stöd som utgör grund för utbildningsanordnarnas finansiering ska enligt lagen om nationella studie- och examensregister registreras i Utbildningsstyrelsens nationella, centraliserade integrationsservice (KOSKI) för studierättigheter och prestationer.⁷³ I detta register ska man också införa uppgifter om förvaltningsbeslut som i enlighet med 20 i § i lagen om grundläggande utbildning fattats för anordnande av undervisning för en elev med en funktionsnedsättning,

⁷⁰ Lag om grundläggande utbildning 20 i §

⁷¹ Lag om grundläggande utbildning 4 a kap.

⁷² Lag om grundläggande utbildning 20 d §

⁷³ Lag om nationella studie- och examensregister (884/2017)

sjukdom eller begränsad funktionsförmåga liksom information om huruvida elevens undervisning anordnas enligt verksamhetsområden eller läroämnena.⁷⁴

För eleven ska en plan för genomförande av elevspecifikt stöd i enlighet med 20 e § i lagen om grundläggande utbildning utarbetas om hur eleven ska framskrida i studierna. I planen ska beskrivas de för eleven fastställda elevspecifika målen och innehållen i den grundläggande utbildningens lärokurs, eller de elevspecifikt fastställda målen och innehållen, de principer som ska tillämpas vid bedömning av eleven och om genomförande och uppföljning av stödåtgärderna.⁷⁵ Planen ska utarbetas av elevens lärare i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Utbildningsanordnaren ska fatta ett skriftligt förvaltningsbeslut om tillfällig befrielse som föreskrivs i 20 h § i lagen om grundläggande utbildning.⁷⁶ Beslutet ska fattas utan obefogat dröjsmål.⁷⁷

Om en elev av hälsoskäl är förhindrad att delta i undervisningen är det inte nödvändigt att avgränsa den grundläggande utbildningens lärokurs eller innehåll. Om det finns behov av att tillfälligt avvika från mål och innehåll i den lokala läroplanen har eleven rätt att i den utsträckning hen förmår visa sitt kunnande på ett mångsidigt sätt och tillräckligt många tillfällen för detta ska erbjudas. Eleven kan även visa sitt kunnande i en särskild examen.⁷⁸

Avgränsning av den grundläggande utbildningens lärokurs för eleven är en lösning i sista hand. Andra lösningar som kan tillämpas är till exempel att framskrida i studierna enligt målhelheter. En elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga har rätt till alla gruppspecifika stödformer och elevspecifika stödåtgärder. Stödåtgärderna ska anordnas enligt elevens bästa och i första hand i elevens egen skola.

Ett yrkes- och sektorsövergripande samarbete ska alltid genomföras vid bedömning att behovet av att anordna undervisningen för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga. Yrkes- och sektorsövergripande samarbete eller ett medicinskt utlåtande eller en exakt diagnos som bifogas beslutet är dock inte ett villkor för att fatta beslut eller genomföra stöd, om inte elevens bästa och behov av stöd kräver det.

⁷⁴ Lag om grundläggande utbildning 20 i §

⁷⁵ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

⁷⁶ Lag om grundläggande utbildning 20 f §

⁷⁷ Förvaltningslag 23 §

⁷⁸ Lag om grundläggande utbildning 38 §

Planen för genomförande av stödet, genomförandet av planen i praktiken och stödåtgärdernas tillräcklighet ska utvärderas enligt behov, dock minst en gång per läsår. Planen ska granskas oftare om elevens behov förutsätter det.⁷⁹

Innan ett förvaltningsbeslut fattas ska utbildningsanordnaren höra eleven och hans vårdnadshavare. Om det sker väsentliga förändringar i elevens situation och behov av stöd, ska ett nytt förvaltningsbeslut om stöd fattas. Om att fatta förvaltningsbeslut föreskrivs i förvaltningslagen.

Förlängd läroplikt (i kraft till och med den 31 juli 2026) (LP 7.6.2)

Om barnet på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom uppenbart inte på nio år kan nå de mål som ställts för den grundläggande utbildningen i lagen om grundläggande utbildning, blir barnet läropliktigt ett år tidigare (förlängd läroplikt). Läroplikten upphör när den läropliktige fyller 18 år eller när den läropliktige före det med godkänt resultat har avlagt en examen på andra stadiet.⁸⁰

Ett beslut om förlängd läroplikt ska i huvudsak fattas före läroplikten uppkommer. Bestämmelsen 20 i § i lagen om grundläggande utbildning träder i kraft den 1 augusti 2026. Ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) är i kraft till dess att de senast den 31 augusti 2026 granskats i enlighet med kapitel 4 a i lagen om grundläggande utbildning. De beslut om särskilt stöd som även innefattar beslut om förlängd läroplikt kan uppdateras i enlighet med den nya lagstiftningen från och med den 1 augusti 2026.⁸¹

6.4 Undervisning för en elev som är patient inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst (LP 7.7)

För en elev som får specialiserad sjukvård anordnas undervisningen i första hand i den egna skolan.⁸² Men om eleven är patient på ett sjukhus, är den kommun där sjukhuset ligger skyldig att anordna undervisningen för eleven, om det är motiverat med beaktande av elevens hälsotillstånd, pedagogiska specialbehov och vårdmässiga åtgärder och det inte är elevens bästa att undervisningen anordnas på något annat

⁷⁹ Lag om grundläggande utbildning 20 e §

⁸⁰ Läropliktslag 2 §

⁸¹ Lag om grundläggande utbildning 20 i §

⁸² Lag om grundläggande utbildning 4 a §

sätt. Även andra verksamhetsenheter inom den specialiserade sjukvården kan anordna undervisning för elever som får specialiserad sjukvård. Om anordnandet av undervisning för en elev som är patient inom specialiserad sjukvård och konsultativ sjukhusundervisningstjänst föreskrivs närmare i kapitel 5.

6.4.1 Lovisa stad: Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Eleven fortsätter att vara elev i sin egen skola även under den tid som eleven är patient inom den specialiserade sjukvården. I elevens undervisning följs Lovisa stads grundläggande utbildnings läroplan. Från den egna skolan överenskoms om en ansvarslärare för samarbetet med den specialiserade sjukvården.

I grundläggande utbildningens läroplan i kapitel 5.4 dras det riktlinjer om undervisningen av elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården, om konsultativ sjukhusundervisningstjänst och om avvikande anordnande av grundläggande utbildning. I Lovisa erbjuder Kalliomaan koulu och Valteri konsulterande sjukhusundervisning på både finska och svenska. Utbildningschefens tillstånd och betalningsförbindelse behövs innan den konsulterande sjukhusundervisningen får inledas.

7 Kontinuerligt stöd i övergångsskeden, samarbete och smidig överföring av information (LP 7.8)

Småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och andra stadiet bildar ett kontinuum som stöder barnets och den ungas växande och lärande. Detta stärks genom en smidig informationsöverföring mellan utbildningsanordnarna. Genom samarbete stärks också barnens och vårdnadshavarnas delaktighet. Samarbetet ska utvecklas och utvärderas under utbildningsanordnarens ledning.

För att kunna säkerställa ett kontinuerligt stöd är det viktigt att ha tillräcklig information om elevens stöd och om vilka stödformer och stödåtgärder som är ändamålsenliga. Om barnet har fått barnspecifika stödåtgärder i förskoleundervisningen ska informationen om genomförandet av stödet och dess effekter beaktas då barnet övergår till den grundläggande utbildningen. Om barnet har använt individuella hjälpmedel, fått barnspecifika tolknings- eller biträdestjänster, eller regelbunden undervisning av en speciallärare eller undervisning av en speciallärare på heltid i smågrupp i förskoleundervisningen ska detta beaktas då barnet övergår till den grundläggande utbildningen. En bedömning av behov av elevspecifika stödåtgärder ska genomföras i övergångsskedet och planen för genomförande av stöd utarbetas i samarbete.

När en läropliktig elev övergår till en annan utbildningsanordnares utbildning ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål lämna den nya utbildningsanordnaren de uppgifter som är nödvändiga för anordnandet av den läropliktigas utbildning.⁸³ Målet är att information som är central med tanke på undervisningen, stödet för lärandet, handledningen och anordnandet av individuell elevhälsa överförs till den nya utbildningsanordnaren. Överföring av information i anknytning till individuell elevhälsa förutsätter samtycke. Vid överföringen av information ska gällande bestämmelser iakttas. Utbildningsanordnarna ansvarar för att skapa och utveckla rutiner för informationsöverföring.

⁸³ Läropliktslag 23 §

7.1 Lovisa stad: Stödets kontinuitet i övergångsskeden, samarbete och smidig informationsöverföring

Småbarnspedagogiken – förskoleundervisningen

Den barnspecifika bedömningen och planen för ett barn som inom småbarnspedagogiken fått barnspecifikt stöd justeras i Lovisa innan utgången av februari, ifall man bedömer att barnet behöver barnspecifikt stöd i förskoleundervisningen. Småbarnspedagogikens lärare utarbetar en barnspecifik bedömning om stöd och plan i samarbete med småbarnspedagogikens speciallärare och förskoleundervisningens speciallärare.

Bedömningen och barnspecifikt stöd och planen behandlas i den kommande skolans ES-grupp, där också småbarnspedagogikens lärare och speciallärare deltar. I samband med denna behandling bedömer man barnets huvudsakliga undervisningsgrupp vid inledandet av förskole-undervisningen. Småbarnspedagogikens speciallärare levererar begäran om handläggning av bedömningen av barnspecifikt stöd och planen till utbildningschefen.

Utbildningschefen fattar beslut om ordnande av barnspecifikt stöd i förskoleundervisningen utifrån bedömningen av barnspecifikt stöd och planen. För kontinuiteten av stödet är det centralt att uppgifter som är behövliga för ordnandet av undervisningen överförs från småbarnspedagogiken till skolan under ett gemensamt möte med vårdnadshavarna och barnets kommande förskolelärare.

I Lovisa utgör småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen en konsekvent helhet ur barnets och den ungas synvinkel gällande tillväxt och lärande. Med samarbete som görs under övergångsskeden säkerställs stödets kontinuitet och barnets smidiga skolstig. Vid behov gör man sektorsövergripande samarbete under övergångsskedena. Mer detaljerade riktlinjer om samarbetets principer finns i kapitel 1.4.1 i grunderna för grundläggande utbildningens läroplan.

Förskoleundervisningen – årskurser 1–6 inom grundläggande utbildningen

Lågstadieskolans rektor sammankallar i april–maj ett informationsmöte, där man grupp-specifikt ser över alla elever som övergår till nybörjarundervisningen. Dessutom kan man i samarbete med vårdnadshavarna ordna elevspecifika möten för planeringen av behövliga stödåtgärder. I mötet kan vid behov delta yrkesutbildade personer inom elevvården eller andra sakkunniga. Mötet sammankallas av förskoleundervisningens speciallärare. Till ett individuellt sektorsövergripande möte kallas alltid med också

elevens vårdnadshavare. Elevens deltagande övervägs genom att beakta barnets bästa.

Årskurserna 1–6 – årskurserna 7–9

I Lovisa sammankallar elevhandledaren för årskurserna 7–9 i mars skolspecifika möten (övergångsmöten) för kartläggning av elevernas styrkor och behov av stöd. De erhållna uppgifterna utnyttjas i bildandet av klasserna. Vid behov kan också elevvårdens yrkesutbildade personer delta i mötet. Ett elevspecifikt möte sammankallas av klasslärare, speciallärare eller specialklasslärare i lågstadieskolan. I elevspecifika möten deltar också eleven och vårdnadshavare. I övergångsskedet från årskurs 6 till årskurs 7 kontrolleras elevspecifikt stöd. Om man bedömer att eleven har behov för ordnande av elevspecifikt stöd i specialklass, ska planen för elevspecifikt stöd justeras innan utgången av januari.

Årskurserna 7–9 – andra stadiet

En elev som behöver stöd för sökande till fortsatta studier har rätt att få utöver läroplansenlig elevhandledning dessutom individuell handledning i enlighet med sina behov. Intensifierad individuell elevhandledning erbjuds till elever på årskurserna 8 och 9 som har behov till stöd för sökandet till fortsatta studier.

Vid sidan om elevhandledningen kan också elevhälsan delta i stödandet av eleven i övergången till andra stadiets utbildning. Målet är att den grundläggande utbildningen ledsagar sina elever smidigt till andra stadiet, vilket förutsätter samarbetsstrukturer mellan grundläggande utbildningen och andra stadiets utbildning. Vi behov ordnas ett studerandespecifikt överföringsmöte där man planerar de stödåtgärder som den enskilda studerande behöver i andra stadiets studier. Sammankallare för mötet är beroende på situationen studiehandledaren inom grundläggande utbildningen eller på andra stadiet eller speciallärare/specialklasslärare.

I enlighet med den utvidgade läroplikten upphör läroplikten då den unga fyller 18 år eller då den unga avlagt andra stadiets examen innan detta. Målet är att alla unga som slutar den grundläggande utbildningen fortsätter inom andra stadiet och avlägger en examen. För att uppnå detta mål har den grundläggande utbildningen och anordnarna av gymnasieutbildning och yrkesutbildning skyldigheten att styra, stöda och övervaka sina studerandes fullgörande av sin läroplikt.

Undervisning, handledning och stöd som getts inom grundläggande utbildningen har en central roll när man säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper och

färdigheter som behövs i fortsatta studier. I Lovisa är elevhandledaren för årskurserna 7–9 övervakare av läroplikten.

8 Tillvägagångssätt inom stöd för lärande och skolgång i Lovisa

8.1 Ordnande av specialundervisning inom förskoleundervisning i Lovisa

I Lovisa arbetar sektorerna småbarnspedagogik och utbildning i intensivt samarbete i ordnandet av stöd före övergången till förskoleundervisningen. Under förskoleundervisningens vårtermin betonas bildandet av en gemensam syn speciellt inom planeringen av barnets skolstig, så som i bedömandet av eventuella behov av specialklassundervisning.

Helhetsansvaret över stödet till lärande och deltagandet i förskoleundervisningen ligger under hela förskoleundervisningsåret hos förskoleundervisningens lärare och speciallärare. Förskoleundervisningens speciallärare ger både gruppsspecifikt och barnspecifikt stöd under förskoleundervisningsåret.

På förskoleundervisningsårets vår bedöms behovet av barnspecifika stödåtgärder för den kommande skolinledningen. Genomförandet av stödet vid skolinledningen planeras tillsammans av förskoleundervisningens speciallärare, skolans speciallärare och förskoleundervisningens lärare.

8.2 Inledande av den grundläggande utbildningen senare (FLP 5.5.5)

Ett barn kan inleda den grundläggande utbildningen ett år senare⁸⁴ om det är förenligt med barnets bästa. Vårdnadshavaren lämnar in en ansökan till utbildningsanordnaren om att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs. Till ansökan ska fogas en psykologisk och vid behov medicinsk utredning. Utbildningsanordnaren fattar ett positivt eller negativt förvaltningsbeslut. Beslutet ska motiveras och psykologiska och eventuella medicinska utredningar fogas till beslutet.

Ett förvaltningsbeslut om att inleda den grundläggande utbildningen senare än föreskrivet ska fattas endast av grundad anledning och efter noggrant övervägande. Ett beslut kan inte fattas till exempel med hänvisning till att man i den grundläggande

⁸⁴ Lag om grundläggande utbildning 27 §

utbildningen inte skulle ha möjlighet att tillgodose barnets behov av stöd för lärande och skolgång. Beslutet om att inleda den grundläggande utbildningen senare ska fattas innan barnet inleder den grundläggande utbildningen.

När ett barn har fått tillstånd att inleda den grundläggande utbildningen ett år senare än vad som föreskrivs, har barnet rätt att delta i förskoleundervisning ännu ett förskoleår.

8.2.1 Lovisa stad: Inledande av den grundläggande utbildningen senare

Om man under förskoleundervisningen observerar att det vad gäller barnets tillväxt och utveckling skulle vara ändamålsenligt att framskjuta inledandet av grundläggande utbildningen till ett år senare, sammankallas en pedagogisk sakkunniggrupp för bedömning av frågan. I Lovisa hör till denna sakkunniggrupp förskoleundervisningens lärare och specialläraren som arbetar i barnets förskoleundervisningsgrupp. Vid behov kan gruppen kompletteras med elevhälsans sakkunniga.

Östra Nylands välfärdsområdes elevhälsas psykologtjänster ansvarar för görandet av en psykologisk utredning, och rådgivningstjänsterna utarbetar vid behov en medicinsk utredning för barn i Lovisa för vilka man överväger inledandet av grundläggande utbildning ett år senare än det föreskrivna.

Inledandet av grundläggande utbildning antingen ett år tidigare eller ett år senare än det föreskrivna förutsätter vårdnadshavarnas ansökan och ett sakkunnigutlåtande. Om vårdnadshavarna ansöker för sitt barn om möjligheten att inleda grundläggande utbildningen ett år tidigare än det föreskrivna, ska de själva anskaffa det behövliga sakkunnigutlåtandet.

Förskoleundervisningens speciallärare ansvarar för sammanställningen av de behövliga uppgifterna och levererandet av dem till utbildningschefen, som fattar ett förvaltningsbeslut i ärendet.

Om det bedöms att det i bakgrunden av barnets behov av stöd förekommer omfattande inlärningssvårigheter, anses framskjutningen av inledandet av grundläggande utbildningen inte vara en ändamålsenlig lösning. Då förskjuts tyngdpunkten till ordnandet av det kommande stödet vid inledningen av grundläggande utbildningen, i samarbete med barnets kommande skola.

8.3 Överföring av uppgifter om eleven

8.3.1 Överföring av uppgifter mellan undervisningsanordnare

Om en elev som är under 18 år övergår till undervisning, verksamhet eller utbildning som en annan utbildningsanordnare ordnar i enlighet med denna lag, gymnasielagen (629/1998) eller lagen om yrkesutbildning (531/2017), ska den tidigare utbildningsanordnaren trots bestämmelserna om sekretess utan dröjsmål lämna uppgifter som är nödvändiga för ordnande av undervisningen eller utbildningen till den nya utbildningsanordnaren.

Motsvarande uppgifter kan lämnas också på begäran av den nya utbildningsanordnaren. (11.8.2017/533)

Då eleven byter skola ska nödvändig information ur aspekten av ordnandet av undervisningen och pedagogiska handlingar alltid överföras till följande skola utan dröjsmål. Överförandet av nödvändig information som gäller ordnandet av undervisningen är undervisningsanordnarens skyldighet och vårdnadshavarens samtycke behövs inte för det. Informationsöverföringen gäller också övergångsskedet från årskurs 9 till andra stadiet.

8.3.2 Överföring av elevvårdens uppgifter

Om en studerande övergår till en annan utbildningsanordnares utbildning, ska den tidigare utbildningsanordnaren begära samtycke av den studerande eller, om den studerande inte har förutsättningar att bedöma samtyckets betydelse, av den studerandes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare till att sådana sekretessbelagda uppgifter i elevhälsans klientregister som behövs för kontinuiteten i elevhälsan får överföras till den nya utbildningsanordnaren. (23 § i lagen om elev- och studerandevård)

För överföring av elevhälsorelaterade uppgifter begärs i första hand samtycke av eleven. Samtycke kan också begäras i stället för eleven av vårdnadshavaren, om detta är motiverat beaktande elevens behov, åldersperiod och förutsättningar. Endast uppgifter som är behövliga för kontinuiteten av elevhälsan kan överföras.

9 Elevvårdens del i anordnandet av stöd för lärande och skolgång i Lovisa

Till individuell elevhälsa hör skolhälsovården, psykolog- och kuratorstjänster samt sakkunniggruppens stöd. Med elevhälsans stödtjänster kan man komplettera skolans stödåtgärder. Östra Nylands välfärdsområde ordnar elevhälsans tjänster. Elevhälsans anställda samarbetar med välfärdsområdets tjänster för barnfamiljer lika som med den specialiserade sjukvården.

Lagstiftningen skiljer åt individuellt inriktat stöd om vilket det föreskrivits i lagen om elev- och studerandevård och stöd för lärande och skolgång som det föreskrivits om i lagen om grundläggande utbildning. Den individuellt inriktade elevhälsan baserar sig alltid på frivillighet; där stödet för lärande och skolgång inte förutsätter elevens eller vårdnadshavarens samtycke. Också bestämmelserna som gäller överlåtelse av sekretessbelagda uppgifter och samtyckes- och nedteckningspraxisen av överlåtelser skiljer sig från varandra.

I handlingarna om stöd för lärande och skolgång kan man innefatta ett omnämnande om att eleven har hänvisats till att söka elevhälsans tjänster. I handlingarna kan man inte nedteckna orsakerna till hänvisandet eller åtgärder som anknyter till tjänsterna. I elevhälsoberättelsen kan man nedteckna uppgiften om att eleven får stöd för lärande och skolgång, eller uppgiften om att givandet av stöd utreds.

9.1 Stöd för lärande och elevvård i Lovisa

Utöver stöd för lärandet har eleven dessutom rätt till elevhälsotjänster samt övrigt psykosocialt stöd.

Bedömning av elevspecifikt stöd inleds då gruppsspecifika stödåtgärder är otillräckliga för att svara på elevens behov av stöd. Bedömningen riktas på såväl arrangemangen och stödåtgärderna som används i undervisningsgruppen som på det stöd som den enskilda eleven behöver. Bedömningen görs tillsammans av de lärare som undervisar eleven i fråga.

Om det i bedömningen av stödbehovet behövs synvinkeln av elevhälsans sakkunniga, sammankallas den individspecifika sektorsövergripande expertgruppen (SÖ-gruppen). För sammankomst och sammansättning av den individspecifika sektorsövergripande expert-gruppen behövs alltid elevens och vid behov vårdnadshavarens samtycke.

Avgränsning av lärokursen förutsätter alltid skolpsykologens utlåtande eller förordande.

Lärarna utarbetar tillsammans en plan för elevspecifikt stöd som kan preciseras och uppdateras vid behov. Elevhälsans yrkesutbildade personer kan konsulteras i samband med utarbetandet och justerandet av planen.

Psykologundersökningar kan användas för utredandet av elevens lärande och utveckling i situationer där eleven har fått planmässigt stöd men stödåtgärderna har varit otillräckliga och/eller inlärnings svårigheter försvagar betydligt elevens studiemotivation och självkänsla.

Före psykologundersökningen gör specialläraren behövliga pedagogiska kartläggningar. Om dessa inte ger tillräckligt med uppgifter om bakgrundsfaktorerna till eller svårighetsgraden av elevens inlärnings svårigheter, kan psykologundersökning vara en motiverad åtgärd.

Då man bedömer undersökningens behövlighet beaktar man tidigare undersökningar, elevens hälsotillstånd och eventuellt behov av rehabilitering eller fortsatta undersökningar inom den specialiserade sjukvården. Skolpsykologen beslutar om genomförandet av psykolog-undersökning då man fått tillräckligt med information om elevens helhetssituation.

9.2 Individuell elev- och studerandevård

Till individuellt inriktad elevhälsa hör skolhälsovården, psykolog- och kuratorstjänster samt den sektorsövergripande sakkunniggruppens stöd.

Om en anställd vid läroanstalten eller inom elevhälsan bedömer att det behövs psykolog- eller kuratorstjänster inom elevhälsan för att förebygga eller övervinna studiesvårigheter eller sociala eller psykiska svårigheter hos en studerande, ska den anställda tillsammans med den studerande utan dröjsmål kontakta elevhälsans psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställda känner till och som behövs för bedömning av behovet av stöd. Om det inte är möjligt att ta kontakt tillsammans, ska den studerande informeras om kontakttagandet. Användandet av tjänsterna är alltid frivilligt för den studerande. Även den studerandes vårdnadshavare ska informeras om kontakttagandet om den studerande inte på giltigt sätt förbjuder det beaktande sin ålder och utvecklingsnivå samt ärendets art och den studerandes bästa. (16 § i lagen om elev- och studerandevård 1287/2013))

När en sektorsövergripande expertgrupp som tillsatts för att stödja en enskild studerande behandlar ett ärende ska behandlingen basera sig på samtycke av den studerande, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på samtycke av vårdnadshavaren. Med specifikt skriftligt samtycke av den studerande får behövliga samarbetsparter inom elevhälsan eller den studerandes närstående delta i behandlingen av ett ärende som gäller den studerande. Om en minderårig eller en annars omyndig på grund av sin ålder eller utvecklingsnivå inte har förutsättningar att självständigt bedöma sakens betydelse, kan vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare ge samtycke till detta i den minderåriges eller den omyndiges ställe. Medlemmarna i elevhälsogruppen har dessutom rätt att i ett ärende som gäller en studerande begära råd av experter som anses behövliga och för experterna i detta syfte röja sekretessbelagda uppgifter med iakttagande av 26 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). (19 § i lagen om elev- och studerandevård)

9.2.1 Individuell elev- och studerandevård i Lovisa

Den sektorsövergripande expertgruppen (SÖ-gruppen) sammankallas av den representant för undervisningspersonalen eller elevhälsans tjänster som observerat behovet av samman-kallandet av gruppen. Sammankallandet av gruppen kan också begäras av eleven själv eller av elevens vårdnadshavare. Sammankallandet och sammansättningen av en individuellt inriktad expertgrupp kräver alltid elevens och vid behov vårdnadshavares samtycke.

SÖ-gruppen sammankallas då utredandet och stödandet av elevens situation kräver samarbete mellan olika yrkesgrupper. Gruppens uppgift är att reda ut ifrågavarande elevs behov av elevhälsans tjänster, planera behövliga stödåtgärder och tjänster samt följa upp konsekvenserna av de överenskomna åtgärderna.

Utgångsläget är att eleven alltid deltar i SÖ-gruppens arbete, och enligt situation kallas också vårdnadshavaren med.

Om SÖ-gruppens arbete uppgörs en elevhälsoberättelse, i vilken nedtecknas de gjorda observationerna, de beslutade åtgärderna samt eventuell överlåtelse av uppgifter och dess motivering. Alla uppgifter som anknyter till gruppens arbete och dokumentering är sekretessbelagda.

9.3 Konsultation och diskussioner mellan yrkesutbildade personer

I frågor som gäller elevens välfärd kan lärare konsultera elevhälsans anställda. Så säkerställs det att elever som behöver stöd kommer till kurators-, psykolog- och skolhälsovårdstjänster och att lärarna får stöd till sitt eget arbete. Om konsultation begärs för en vid namn angiven elevs situation, behövs elevens eller vårdnadshavares samtycke. Den givna konsultationen nedtecknas i elevhälsans kundregister.

Läraren får diskutera elevens ärende med andra lärare eller med de sakkunniga i vilkas arbetsuppgifter det ingår att planera eller ge stöd för elevens lärande och skolgång. Diskussionen begränsas till den information som är nödvändig för att planera och i praktiken genomföra undervisningen eller stödet för lärandet och skolgången. Syftet med diskussionen ska vara att säkerställa att eleven får tillräckligt med stöd vid rätt tid. Läraren kan som stöd för sitt arbete till exempel behöva konsultera en speciallärare eller skolpsykolog. Lagen förutsätter inte att ovan nämnda diskussion dokumenteras, men ibland kan det vara nödvändigt att göra personliga anteckningar. Om någon åtgärd eller ett beslut i ett senare skede grundar sig på en sakkunnigs synpunkt, ska detta dokumenteras. Anteckningarna ska inte arkiveras, utan de ska förstöras då de inte längre behövs.

Skolans personal har tystnadsplikt i fråga om uppgifter om eleven och familjen som de får kännedom om i sitt arbete. Personalen får inte yttra dessa uppgifter åt utomstående. Utomstående är förutom aktörer utanför skolan även sådana i skolans personal som inte arbetar tillsammans med eleven. Tystnadsplikten gäller även efter att anställningsförhållandet har upphört. (UBS: Stöd för lärande och skolgång och elevvård)

BILAGOR

Listan uppdateras